Oplata pocztowa uiszczona ryczałtem

NAJER FOLKSBLAT

פרייז 15 גראָשען

היינט 10 זייטען

פּייער פאָלקסבלאַט

№ 229 | Łódź, Niedziela, 7 Października 1934 r. | צוועלפטער יאָהרגאַנג | לאָדז, זונטאָג, כ״ח תשרי תרצ״ה | № 229

Adres Redakcji i Administracji: Łódź, Piotrkowska 21, tel. 224-71. — אדרעס פון רעדאַקציע און אַדמיניסטראַציע: לאָדז, פּעטריקאָווער 21, טעל. 224-71

שפּאַניען איז פייער פון רעוואָלוציע

בלוטיגע גאַסען־קאַמפען. — נייע רעגירונג רופט אַרויס א גענעראַל־שטרייק. — געשלאָסען די גרעניץ, אָפּגעשטעלט די באַהנען. — מוראדיגע קאַטאַסטראָפע פון 3 צוגען. — הונדערטער דערהרג'עטע און פאַרוואונדעטע

מאַדריד, 6. (ספ. טעל.)

אין צוזאַמענהאַנג מיטן פּראָקלאַמירטען גענעראַל־שטרייק אין גאַנצען לאַנד, האָט מען נעכטען ביינאַכט אַרעסטירט אין מאַדריד פיר הונדערט פּערזאָן. בעת א צוזאַמענשטויס צווישען שטרייקערס און דער נאַציאָנאַלער גוואַרדיע זענען דערהרגעט געוואָרען דריי פּערזאָן און זיבען זענען שווער פאַרוואונדעט, ביידע צדדים האָבען בענוצט הייס געווער. פּאָליציי האָט בעפוילען אַלע דורכגייער זיך אומצוקעהרען אַהיים, די, וואָס האָבען נישט געוואָלט אויספיהרען דעם בעפעהל, זענען אַרעסטירט געוואָרען.

בעת די קעמפס אין די אַרבייטער־הייזער אין דער פאָרשטאָט פּראָספּעריאַד זענען געפונען געוואָרען גאַנצע לאַגערען מיט געווער און אַמוניציע. עס זענען אַרעסטירט געוואָרען צוויי הונדערט פּערזאָן, וועלכע זענען געקומען נאָך געווער. היינט אין דער פריה זענען אַלע געוועלבער אין מאַדריד, א חוץ די מילך־קראָמען געווען געשלאָסען, די טראַמווייען און טאַקסאַבוסען קורסירען נישט. דאַגעגען די אויטאָבוסען קורסירען אונטער א שטרענגער פּאָליציישער שמירה. אין שטאָט האָבען זיך בעוויזען נאָר 9 צייטונגען.

מאַדריד, 6. (ספ. טעל.)

דער גענעראַל־שטרייק האָט איך אַרומגעכאַפּט א רייהע פּראָווינץ־שטעט. דער שטרייק איז אויסגעבראָכען אין אַלע שטעט פון קאַטאַלאָניע, אויך אין סעוויליע און אין קאָרדאָבע. קיין מאַדריד זענען אָנגעקומען נישט קאָנטראָלירטע ידיעות וועגען ערנסטע אומרוהען אין סעוויליע און באַרצעלאָנאַ. די טעלעפאָנישע קאָמוניקאַציע מיט אַסטוריע איז איבערגעריסען.

מאַדריד, 6. (ספ. טעל.)

די ערשטע זיצונג פון ביידעם קאַבינעט וועט פאָרקומען שבת, די רעגירונג וועט זיך נישט פאָרשטעלען פאַרן פּאַרלאַמענט פאַרן 15 ה.ח. די ערשטע אויפגאַבע פון דער רעגירונג וועט זיין צו פאַרזיכערען די רוה און אָרדנונג. מען מאַכט אויפמערקזאַם, אַז זייט עס עקזיסטירט דער איצטיגער פּאַרלאַמענט איז דאָס די ערשטע רעגירונג וועלכע האָט א מעהרהייט, אַן אַבסאָלוטע מעהרהייט, אין 230 דעפּוטאַטען, און די רעגירונגס־מעהרהייט ציילט 234 דעפּוטאַטען, די אָפּאָזיציע ציילט 108 דעפּוטאַטען, די שטעלונג פון די איבעריגע 105 דעפּוטאַטען איז נישט קיין קלאָרע, די לינקע און עקסטרע־לינקע גרופּען, וועלכע בעטראַכטען דעם צוזאַמענשטעל פון דער רעגירונג פאַר א פּראָוואָקאַציע, קענען פונדעסטוועגען מאַכען דער רעגירונג גרויסע שוועריגקייטען, וועלכע זאָלען שטעלען אין געפאַהר די עפענטליכע אָרדנונג, אין א טייל קרייזען רעדט מען וועגען דער מעגליכקייט עס זאָל איינגעפיהרט ווערען בעלאַגערונגס־צושטאַנד.

מאַדריד, 6. (ספ. טעל.)

לערו האָט שוין איבערגעגעבען דעם מלוכה פּרעזידענט דעם צוזאַמענשטעל פון דער נייער רעגירונג. אין דער רעגירונג גייען אַריין: 8 ראַדיקאַלען, 3 פון דער רעכטער קאָנפעדעראַציע, 2 אַגראַריער, 1 ליבעראַל־דעמאָקראַט, 1 אומאָפּהענגיגער.

די רעגירונג בעשטייט אַזוי אַרום פון א בלאָק צווישען די ראַדיקאַלען און רעכטע.

פּאַריז, 6 (ספ. טעל.)

פון מאַדריד טיילט מען מיט: באַלד ווי עס איז פאַרעפענטליכט געוואָרען די ליסטע פון דער נייער רעגירונג, איז פּראָקלאַמירט געוואָרען א גענעראַל־שטרייק.

מאַדריד, 6. (ספ. טעל.)

די סאָציאַליסטיש־קאָמוניסטישע רעוואָלוציע, וואָס האָט אויסגעבראָכען נאָכן באַמיניִרען לערוס רעגירונג איז אַן אַלגעמיינע און ווערט אַלץ דראָהענדער.

עס איז, אויף א בעפעהל פון דער רעגירונג געשלאָסען געוואָרען די פראַנצויזיש־שפּאַנישע גרעניץ.

די רעוואָלוציאָנערען זענען אין זייער אַקציע ריקזיכטסלאָז.

אין מאַדריד האָבען די דערפיהרט צו א צוזאַמענשטויס פון דריי באַהנען וועלכע זענען געגאַנגען פון פערשידענע ריכטונגען. אין דער דאָזיגער קאַטאַסטראָפע זענען אומגעקומען אַנערך 50 אומשולדיגע פּאַסאַזשירען.

א ספּעציעל־טראַגישע ענטוויקלונג האָט די רעוואָלוציע אָנגענומען אויף דער פּראָווינץ ובפרט אין די אַסטורישער קוילען־גרובען.

אין קאַמף מיט די רעוואָלוציאָנערען איז אַרויס דאָס מיליטער און פּאָליציי. מען בענוצט זיך מיט האַרמאַטען, באָמבעס, קוילען־וואַרפערס.

בלוטיגע צוזאַמענשטויסען קומען פאָר אין סאַמאַ דע לאַנגרעאָ, סאַראַגאָסאַ, מאָנדראַגאָן, מיעראַס, מעדינאַ, ריאָ סעקאָ א.א.

אין אַלגעמיינעם כאָאָס איז דערווייל שווער צו אָריענטירען זיך, וויפיל קרבנות עס זענען שוין פאַראַן. לויט פּראָוויזאָרישע אויסרעכנונגען גרייכט די צאָהל דערהרגעטע 150 פּערזאָן. און פאַרוואונדעטע צעהלען זיך אין די פיל הונדערטער.

אין פאַרלויף פון דעם בעכטיגען טאָג זענען אין גאַנץ שפּאַניען אַרעסטירט געוואָרען העכער דריי טויזענד פּערזאָן.

אין דער פּראָווינץ אַסטוריאַ איז דערקלערט געוואָרען בעלאַגערונגס־צושטאַנד.

מאַדריד, 6. (ספ. טעל.)

די צענטראַל־רעגירונג האָט דורכן ראַדיאָ געמאָלדען אַז אַלע מלוכה־בעאַמטע, וועלכע וועלען זיך היינט נישט צוריקקעהרען צו דער אַרבייט, וועלען תיכף געקינדיגט ווערען. האַלב־אָפיציעל ווערט געמאָלדען אַז די עפענטליכע אַמטען האָבען היינט פונקציאָנירט כמעט נאָרמאַל.

אין וויטאָריאַ האָט אויסגעבראָכען אַן אַלגעמיינער שטרייק.

פּאַריז, 6. (ספ. טעל.)

פון מאַדריד איז מען מודיע: אַלע פונקציאָנאַרען פון דער אונטערערדישער באַהן זענען געקינדיגט געוואָרען. פון מאָרגען אָן ווערען אַנגאַזשירט נייע בעאַמטע. די אָפּראָוויזאַציע פון מאַדריד טרעפט אָן אויף ערנסטע מניעות. די לאַסט־צוגען קומען אָן זעהר נישט נאָרמאַל. אויפן וואָקזאַל זענען פאָרגעקומען בלוטיגע צוזאַמענשטויסען בעתן אויסלאָדען א משאות־צוג. איין באַהן־בעאַמטער איז דערהרגעט געוואָרען. די מאַרקען פונקציאָנירען נישט מחמת מאַנגעל אין פּראָדוקטען. פאַר די שפּייז־געוועלבער און בעקערייען פאָרמירען זיך לאַנגע רייהען.

אין באַרצעלאָנאַ האָבען די רעוואָלוציאָנערען פּראָקלאַמירט א באַסקישע רעפּובליק און אויסגעהאָנגען א רויטע פאָהן. אָנגעקומענע מיליטער־אָפּטיילונגען „מאַכען אָרדענונג".

לאָנדאָן, 6. (ספ. טעל.)

רייטער־אַגענטור איז מודיע פון באַרצעלאָנאַ אַז עס איז פּראָקלאַמירט געוואָרען א קאַטאַלאָנישע רעפּובליק, א.נ. „קאַטאַלאָנישע מלוכה פון דער שפּאַנישער פעדעראַטיווער רעפּובליק", אין באַרצעלאָנאַ זאָל געגרינדעט ווערען א פּראָוויזאָרישע רעגירונג בראָש פון וועלכער עס זאָל שטיין אַזאַנאַ.

די טעלעפאָן־פאַרבינדונג צווישען באַרצעלאָנאַ און מאַדריד איז איבערגעריסען געוואָרען.

פּאַריז, 6. (ספ. טעל.)

האַוואַס־אַגענטור גיט אָן פאָלגענדע אינפאָרמאַציעס וועגען דער איבעריגער סיטואַציע אין שפּאַניען:

אויך היינט אין אָוענד איז ווייטער גערופען געוואָרען אַן אויסעראָרדענטליכע זיצונג פון'ם מיניסטעריען־ראַט.

פון גוט אינפאָרמירטע קרייזען מעלדעט מען אַז די רעגירונג האָט בדעה פאָרצולייגען אויף דער נאָהענטסטער זיצונג פון די קאָרטעזען, וואָס וועט פאָרקומען דינסטאָג, אַז עס זאָל בטל ווערען דאָס רעכט פון שטרייקען, אַז די בעפעלקערונג זאָל ענטוואָפענט ווערען און דאָס רעכט פון טויט־שטראָף זאָל צוריק איינגעפיהרט ווערען.

בערלין, 6. (ספ. טעל.)

פון מאַדריד איז מען מודיע: די סיטואַציע אין גאַנץ שפּאַניען איז זעהר ערנסט. גאַנץ צפון־טייל פון לאַנד איז בעהערשט פון דעם אויפשטאַנד. די רעוואָלוציאָנערען איז לעת עתה געלונגען אין די בלוטיגע קאַמפען צו בעהערשען עטליכע שטעט. די דאָזיגע ערפאָלגען האָבען אויפגערייצט זייער אַגרעסיוויקייט. די רעוואָלוציאָנערען בעקומען פון אַלע זייטען אונטערשטיצונגען און אַ סך געווער.

פאַר גאַרד, ביזשוטעריע און לאָמבאַרד־קוויטעס צאָהלט די העכסטע פּרייזען
אליזער פּיאַלקאַ
פּיעטריקאָווער 7.

Dr. Wajnberg
ספּעצ. פון לונגע, האַרץ און סקלעראָז־קראַנקהייטען
וואוינט יעצט פּיעטריקאָווער 145
טעל. 126-02.
נעמט אָן פון 9–10 פריה, 3–5, 8–9 אָוו.

אונזער אויפריכטיגסטען מיטגעפיל דריקען מיר אויס אונזער קאָלעגע
חיימ'ל קאַפּלאַן
צוליב'ן טויט פון זיין אומפאַר־געסליכען
פאָטער נ"ע
זייט געטריסט!
א גרופּע קאָלעגען.

7.50 זל. טעגליך — אָטוואָצק — קלימאַטישע וואַלד־סטאַציע — 7.50 זל. טעגליך
Sanatorjum D-ra med. W. PRZYGODY
לונגען־אָפּטיילונג: ס'ווערען געהיילט לונגען־קראַנקע לויט די נייעסטע מעטאָדען.
כירורגישע אָבטיילונג: עס ווערען געמאַכט: אָדמע, איבער־ברעכונג פון פאַרוואַקסונגען, דורכשניידען פונ'ם נערוו א. ז. וו.
ספּעציעלער פּאַוויליאָן: ריטשאַלט־פּרייזען צוגעפּאַסט צו דער איצטיגער קריזיס־צייט נעמען אַרום: פולע אויסהאַלטונג, מעדיצין, אויפזיכט, רענטגען, אינהאַליאַציעס א. אַ.
כשר'ע קיך! געשמאַקע כשר'ע קיך. כשר'ע קיך!
פאַר רעקאָנוואַלעסצענטען זאָרגפעלטיגע אויפזיכט.

STARSZY FELCZER
H. Neumark
צוריקגעקעהרט
פּאָלודניאָוואַ 28, טעל. 163-46
נעמט אָן ביז 10 פריה און פון 2–4 נ.מ.

DR.
Różaner
ווענעראָלאָגישעס לאַבאָראַטאָריום
סעקסועלע בעראַטונג
פון 12—2 אין דער
לעשטשינסקע זגערזשער 17.

אַכטונג!
קאָנדיטאָר־אַרבייטער
לויט א בעשלוס פון א פאַרזאַמלונג וואָס איז פאָרגעקומען דינסטאָג דעם 2-טען ד.ח. אין פאַראיינס־לאָקאַל בזשעזשינער 19 טרעט אַריין אין קראַפט
דער 8 שעה'דיגער אַרבייטס־טאָג
פון זונטאָג, דעם 7 אָקטאָבער אַזוי. אַז אַלע קאָנדיטאָר־אַרבייטער [illegible] אויפגעפאָדערט נישט עובר זיין אויפ'ן בעשלוס. די קאָמיסיע.

ערשטקלאַסיגער הערן־שניידער־אַטעליער
א. ח. קוטשינסקי
13 נאַרוטאָוויטשאַ 13, טעל. 247-90
אין הויף, קווער אָפיצינע, ערשטער שטאָק
דערמיט מאַך איך בעקאַנט מיינע ג' קונדשאַפט, אַז צום נייעם הערבסט־ און ווינטער־סעזאָן בעזיץ איך די שענסטע אויסלענדישע מאָדעלען לויט וועלכע איך פיהר אויס אַלערליי בעשטעלונגען ווי אַנצוגער, פּאַלטענעס, סמאָקינגער ווי אויך פעלצען צו קאָנקורענץ־פּרייזען. פּינקטליכע אויספיהרונג. רעעלע בעהאַנדלונג.
מיט אַכטונג
A. Ch. Kuczyński
Mistrz Krawiecki Męski
Łódź, NARUTOWICZA 13, tel. 247-90
poprzeczna oficyna, 1-sze piętro.

אויף דער
מאָדע־רעוויע
זונטאָג, דעם 7/10 אין פילהאַרמאָניע
וועט די פירמע
A. OGÓREK ZAWADZKA 11
רעפּרעזענטירען די נייעסטע מאָדעלען
לוקסוס־שיך

זשיראַרדאָווער פּראָצעס
האָט זיך נעכטען אנגעהויבען איז ווארשאווער האנדעלס-געריכט

וואַרשאַ, 6 (טעלעפאָניש)

ביי אַנ׳אויסערגעוועהנליכען שטאַרקער פּער-אינטערעסירונג האָט זיך היינט אַנגעהויבען אין האַנדעלס-געריכט דער זשיראַרדאָווער פּראָצעס.

דער פּאָרזיצער האָט רעפעריט דעם בעריכט פון די געריכטס-סעקוועסטראַטאָרען, פון וועלכען עס איז צו זעהן, אַז אין דער פאַבריק זענען איצט בעשעפטיגט מיט 882 אַרבייטער מעהר ווי פריהער, אַז עס אַרבייטען נייע שפּינערייען, און אַז דער אומזאַץ היי-יאָהר האָט זיך פערגרעסערט אין פערגלייך מיט׳ן פאַראַיאָהרען אויף קרוב אַ מיליאָן זלאָטעס.

דערנאָך האָט דער וויצע-פּרעזעס לאַוטער רעפערירט דעם עצם ענין, און ס׳האָט נאָך גערעדט דער אַדוו. וואָלסקי — דער מאָהנער מצד׳ן ה׳ שליוויצקי.

אַרויסגעשיקט פון פראַנקרייך
וועלען ווערען נאָר 1200 פּוילישע גרובן-אַרבייטער

ליל, 6 (ספּ. טעל.)

נאָכ׳ן לעצטען טראַנספּאָרט פון די פּוילישע רעעמיגראַנטען פון 26 ה. ח. האָבען די דירעקציעס פון די פראַנצויזישע קוילען-גרובען דערקלעהרט, אַז קיין ווייטערדיגע רעדוקציעס וועלען מעהר נישט זיין. א מייל קאָמפּאַניעס ווי מערל און ברעי זעהען אָבער פאָר, אַז אין אָקטאָבער וועלען אַרויסגעשיקט ווערען נאָך 2 טראַנספּאָרטען צוזאַמען מיט 1200 אַרבייטער דאָס זאָל זיין די לעצטע רעדוקציע.

„טיימס״ פאָדערט 50 פּראָצ. יודען איז לעגיסלאַטיווען ראַט
זייט די צייטען פון יהושע בן נון, זענען קיין ארץ-ישראל נישט אריינגעקומען אזויפיל יודען ווי איצט

לאָנדאָן, 6 (יט״א טעלעגראַפיש)

דער „טיימס״ האָט פערעפענטליכט אַנ׳אַרטיקעל וועגען לעגיסלאַטיווען ראַט אין ארץ-ישראל פאָדערענדיג 50 פּראָצענט מאַנדאַטען פאַר יודען, מחמת מיליאָנען יודען געפונען זיך מחוץ ארץ ישראל.

ווייטער ווערט „אין דעם אַרטיקעל געזאָגט״ אַז די יודען זענען אויפגעבראַכט געגען דער איינוואַנדערונגס-פּאָליטיק פון דער רעגירונג. דער „טיימס״ האַלט, אַז די יודען זענען נישט גערעכט, נאָך קיינמאָל נישט פון די צייטען פון יהושע בן נון. האָבען זיך אין ארץ-ישראל נישט בעזעצט אַזויפיל יודען ווי איצט, די יודען דאַרפען נישט האָבען קיין טענות, ווארום אין לעצטען יאָהר, שרייבט די צייטונג, זענען קיין ארץ-ישראל אריינגעקומען 38 טויזענד יודען לעגאַל און טויזענד יודען קומען אריין מאַנאַטליך אונלעגאַל.

דער אָרגאַן פון קאָלאָניאַל-אַמט שטרייכט אונטער אין אַנ׳אַרטיקעל, אַז די שאַפונג פון לעגיסלאַטיווען ראַט איז אונפערמיידליך, און אַז אויך די יודען וועלען סוף כל סוף איינזעהען די וויכטיגקייט

„אגודת ישראל״ אין עסטרייך שטיצט
דעם נייעם שול-געזעץ

ווין, 6 (יט״א טעלעגראַפיש)

דער אָרגאַן פון „אגודת ישראל״ אין עסטרייך האָט פערעפענטליכט אַנ׳ערקלערונג וועגען דעם נייעם שול-געזעץ, לויט וועלכען ס׳ווערט געשאַפען אַ געטהאָ פאַר יודישע קינדער. לויט דער דאָזיגער ערקלערונג, האָט די „אגודת ישראל״ אַ פּאָזיטיווע בעציהונג צו דעם דאָזיגען שול-געזעץ און גרייפען דערביי שטאַרק אָן לאַסקי׳ן און גאָלדמאַנ׳ען, זיי פאָדערן צו בעפרייען די רעליגיעזע יודען פון די נישט רעליגיעזע אַפּוטרופּסים, און אַז די עסטרייכישע רעגירונג דאַרף נאָכטון דעם ביישפּיל פון דער לעטישער רעגירונג, וואו דאָס יודישע שול-וועזען איז איבערגעגעבן געוואָרען די אָרטאָדאָקסען.

די „רייכספּאָסט״ (עסטרייכישע רעגירונגס אָרגאַן) ציטירט די אויספיהרונגען פון דער „אגודת ישראל״ און שטעלט זי ענטגעגען די לעצטע יודישע פּראָטעסטען געגען דער שול-גזירה.

דער ערשטער שניי

בערלין, 6. (ספּ. טעל.) אין קעמפּטען (ביי די אַלפּען) איז נאָך דער דאָנערשטאָגדיגער היץ געוואַלדיג געפאַלען די טעמפּעראַטור, און די בערג זיינען אַרויסגעפאַלען דער ערשטער שניי.

Dr. Z. Henrykowski

ספּעציאַל-אַרצט פאַר ווענערישע הויט-קראַנקהייטען און מענער-שוואַכע

האָט זיך איבערגעצויגען אויף פּיעטריקאָווער 86

טעל. 143-63

נעהמט אָן פון 8—11 און פון 6—9 אָוועגד.

פאַר פרויען אַ ספּעציעלער וואַרטע זאַל.

פאַר אונבעמיטעלטע לעטשניצע-פּרייזען.

Telefon

123-33

Prywatne

Pogotowie Lekarskie

czynne w dzień i w nocy

Legjonów 6 (Zielona)

DR. H. LUBICZ

DED.

פאַר הויט, וועגערישע און געשלעכטס-קראַנקה.

צעגעלניאַנאַ 7 (פריהער 43), טעל. 141-32

עמפּפאַנגס-שעה׳ן 8—10, 12—2, און 5—8 אָוועגד

און יו״ט 9—1. פאַר דאַמען בעזונדערער וואַרטע-זאַל.

ראַטעוועט אייער געזונד

קראַנקע אויף רופּטורען (ברוך-קראַנקהייטען)

ספּעציעלע אָרטאָפּעדישע היילגומי-באַנדאַזשען פון מיין מעטאָדע העלפען ראַדיקאַל אונטער גאַראַנטיע אָהן אָפּעראַציעס פון אַלע מינים ברוך-קראַנקהייטען (רופּטורען) אפילו די עלטעסטע און געפעהרליכסטע ביי מענער, פרויען און קינדער.

דאַס אראַפּלאָזען זיך פון מאַגען און קישקעס בעזייטיג איך דורך פערלעגען ספּעציעלע אינדיווידועל צוגעפּאַסטע בויך-באַנדאַזשען.

אויף אויסגעקרימטע רוקען-ביין (הויקערס) אָרטאָפּעדישע היילגאָרסעטען אויף ביינער-שווינדזוכט און אַלע אַנדערע פעהלערן אָרטאָפּעדישע היילאַפּאַראַטען אויף פּלאַטפוס.

ספּעציעלע איינלאַגען לויט גיפּס-מאָדעלען, אויף זשילאַסעם. גומי-זאָקן לויט מאָס. קינסטליכע הענד און פיס -

ספּעציעלער אנשטאַלט פאַר הייל-אָרטאָפּעדיע

Spec. Ortop. O. PETRYKIEWICZ אוים לעמבערג

לאָדז, פּיראַמאָוויטשאַ 9 (אַלגינסקאָ)

(פראָנט פּאַרטער), טעל. 177-09 נאָהענט פון לאָדזער פאַבריקס-באַהנהויף

בעמערקונג: דאָס ערשיינען פון די קראַנקע איז אונבעדינגט נויטיג.

צאָהלרייכע דאַנקזאַגונגען און דאַנק-בריף.

(אין זגערזש אויף טלאָמאַצקאַ № 2 און № 4 אייגענע הייזער)

טעאַטער „פּילהאַרמאָניע״ נאַרוטאָוויטשאַ 20 טעל. 213-84

גאַסטשפּילען פון בעריהמטע וואַרשאַווער קליינקונסט-טעאַטער

די יודישע באַנדע

מיט די שטערן פון יודישען רעווי-טעאַטער פון פּוילען:

חנה גראָסבערג, לילי ליליאַנאַ, מאַלווינאַ ראַפּעל, דוד לעדערמאַן, לעאָן ליבגאָלד, הערמאַן פעניגשטיין, זישע קאַץ, אייזיק ראָטמאַן

היינט 9 אוונט פון 60 גר. ביז 2 זל. לעצטע 3 מאָל!

פון גרויסען שלאַגער-פּראָגראַם

אויף טיש און אויף בענק

ספּעציעלע רעווי-אַטראַקציעס! — בילעטען אין קאַסע פון פילהאַרמאָניע.

א גליקליכע רייזע

ווינשען מיר אונזער ג׳ חבר לועד גמילת חסדים קאַסע ולועד המתפללים

ה׳ זאב ברייטשטיין ובני ביתו

צו זייער אַפּפאָהרען

קיין ארץ-ישראל

ועד המתפללים

אַלעע 1-מער מאַי 37

וועד הגמילת חסד ים קאַסע

אונזער פריינד

ה׳ שלום שווארצאווסקי

צו זיין אָפּפאָהרען

קיין פּאַלעסטינע

אַ פאָהר און זייט געזונד!

זייט מצליח אין אונזער אַלט-נייער היים.

פערלאַג „נייער פאָלקסבלאַט״

א הארציגען בלייב געזונד

ווינשען מיר צו אונזער אָפּפאָהר קיין ארץ-ישראל

אונזערע עלטערן, ברידער, שוועסטער, שוואָגערס, שוועגערינס, מחותנים און אַלע אונזערע גוטע פריינד און חברים, בעזונדערס מיינע חברים פון ראַט און פערוואַלטונג פון צענטראַלען האַנדווערקער-פאַרבאַנד, די מיטגלידער פון האַנדווערקער-„החלוץ״, די סטאַרשעס און פאָד-סטאַרשים פון אַלע אונזערע צעכען און אַלע יודישע האַנדווערקער אין לאָדז ווינש איך אַ ווידערזעהען אין לאַנד פון אונזער אויפבוי.

שלום שווארצאווסקי און פרוי.

שלאָסערוי-אַרבייטען

ווי אויך אויטאָגענישע שווייסונגען, מעטאַל-בעאַרבעטונגען, מאַשינען-טיילען

פיהרט אויס בילוג

J. REDER, Łódź

קאָנסטאַנטינער 11/13

דעם ליטער פון אונזער סעקציע

ה׳ יולעק ארדינאנס

צו זיין חתונה ווינשט פיל גליק

די ליטונג און די מיטגלידער פון דער באָקס-סעקציע ביי דער

א. ס. ג. „שטערן״ אין לאָדז.

אונזער פערוואַלטונגס-מיטגליד

ה׳ יולעק ארדינאנס

צו זיין חתונה די הארציגסטע וואונשען.

זיידע, ברוינער, ליפּווין, וואַסער, בערלינסקי, ליטמאַנאָוויטש, פעלדמאַן, פעטמאַן.

אַ הארציגען פאָהר-געזונד ווינשען מיר אונזער ליבען פריינד

שלום שווארצאווסקי און פאמיליע

צום אָפּפאָהר **נאָך ארץ-ישראל**

ישראל בארנשטיין און פרוי

א הארציגען פאהרט געזונד

ווינשען מיר אונזער מחותן און פריינד ה׳

שלום שווארצאווסקי און פאמיליע

צו זייער אָפּפאָהרען **קיין ארץ-ישראל**

להתראות בארצנו

מחותנים און חתן האכבערג

און פריינד אברהם מאראקא

אַ הארציגען פאָהרט-געזונד ווינשען מיר דעם ה׳

שלום שווארצאווסקי און פאמיליע

צו זייער אָפּפאָהרען קיין **ארץ-ישראל**

יוסף גרינבוים און פאמיליע

שייטלען

מיט פאַריזער שריפטן און פערטיגע שייטל-ווערען ערשטקל. און רעיעל אויסגעפיהרט

ביי קערש.

סקווערא 15

Warszawskie Towarzystwo Pożyczkowe

NA ZASTAW RUCHOMOŚCI SPÓŁKA AKCYJNA

Oddział w Łodzi

(L O M B A R D)

zawiadamia, że w dniu **24 października 1934** roku i dni następnych od godziny 10-ej rano odbywać się będzie LICYTACJA przy ul. Zachodniej Nr. 31 w Łodzi zastawów, nieprolongowanych we właściwym terminie. Numery zastawów podlegających sprzedaży, ogłoszone będą w „Kurjerze Łódzkim" w dniu 14 października 1934 roku w numerze 282 i wywieszone w biurze.

Zastawy, niesprzedane na licytacji w pierwszym terminie, sprzedawane będą w drugim terminie, począwszy od dnia 26 października 1934 roku.

Procenty należy wpłacać przed dniem 14 października 1934 roku, gdyż po tym terminie zastawcy dopłacą koszty probierni państwowej za cechowanie prób i za ogłoszenia.

מוסאליניס גרויסע רעדע

וועגען ווירטשאפטליכע און פאליטישע ענינים

ר ו ים, 6. (ספ. טעל.) פאר א פילטויזנטקעפיגען המון האט מוסאליני היינט געהאלטען א גרויסע פאליטישע רעדע אויפן קאטעדראל-פלאץ אין מילאן, וועלכע איז אויך טראנסמיטירט געווארען דורכן ראדיא.

קודם האט ער גערעדט וועגען סאציאלע און ווירטשאפטליכע פראבלעמען. ער האט זיך ארויסגעזאגט געגען ליבעראלען סיסטעם אין דער ווירטשאפט און געגען דעם פערמלוכהשען די נאציאנאלע ווירטשאפט, ווייל דאס זאלט דערפיהרט צו א שטארקער פערמעהרונג פון די מלוכה-בעאמטע. דער איינציגער וועג צו בעזיגען די ווירטשאפטליכע שוועריגקייטען איז די קארפאראציע-ארדענונג געשטיצט אויף דער זעלבסט-דיסציפלין פון דער פראדוקציע, „אויב דער פערגאנגענער יאהרהונדערט — האט מוסאליני אויסגערופען — איז געווען א יאהרהונדערט פון דער מאכט פון קאפיטאל, איז דער איצטיגער, דער צוואנציגסטער יאהרהונדערט — א יאהרהונדערט פון דער ארבייטס-מאכט“.

אין דעם צווייטען פאליטישען טייל פון זיין רעדע שטעלט זיך מוסאליני אפ אויף די בעציהונגען מיט יוגאסלאוויען, פאר וועלכע ער געפינט נישט דערוויל קיין מעגליכקייטען זיי צו פערבעסערען, און — אויף עסטרייך, „וועלכע'ס אונאפהענגיגקייט מיר האבען פערטיידיגט און וועלען אויך ווייטער פערטיידיגען — אט די אונאפהענגיגקייט, וואס איז אויסגעקויפט געווארען דורכן בלוט פונ'ם קאנצלער, וועלכער איז געווען פון א קליינעם וואוקס, אבער פון א גרויסער הארץ און גייסט“.

ער האט נאך גערעדט וועגען די גוטע בעציהונגען מיט דער שווייץ, און וועגען די איטאליעניש-פראנצויזישע פערהעלטנישען, וואס האבען זיך בעדייטענד פערבעסערט, און געענדיגט זיין דרשה מיט די ווערטער:

„אויב עס וועט זיין א שלום אן/עלטער און א פרוכטבארער, וועלכען עס וועט בעגלייטען דער יושר, וועלען מיר אונזער געוועהר בעפוצען מיט אן אילבירט-צווייגעל — אויב אבער עס וועט זיין אנדערש, וועלען מיר די שארפען פון אונזערע באגנעטען בעציהען מיט זיגערישע לארבער-בלעטער“.

געגענזייטיגע עפענטליכע מיינונג אין פוילען און דייטשלאנד

וו א ר ש א, 6 (טעלעפאניש)

כדי צו קאנטינגיזאירען די פרעסע-געשפרעכען, וואס זענען אנגעהויבען געווארען אין בערלין אין פעברואר ה.י. איז דעם 4 און 5 ד.ח. אויף דער איינלאדונג פון דער פוילישער רעגירונג פארגעקומען א קאנפערענץ מיטן אנטייל פון פארשטייער פון פוילישען אויסערן-מיניסטעריום און פארשטייער פון דייטשען אויסערן און פראפאגאנדע מיניסטעריומס.

בסך הכל איז פעסטגעשטעלט געווארען מיט צופרידענהייט א בעסערונג אין דעם געשטאלטען זין פון דער עפענטליכער מיינונג אין ביידע לענדער, און ס'איז בעשלאסען געווארען די בעסערונג צו אנטוויקלען.

פעטיציע וועגן דעם פלעביסציט אין סאאר-געביט

זשענעווע, 6 (ספ. טעל.)

דער גענעראל-סעקרעטאריאט פון דער פעלקער-ליגע האט פערעפענטליכט א פעטיציע, וואס איז ארויסגעשיקט געווארען צום ראט פון דער ליגע אין נאמען פון 200 דעלעגאטען פון דער קריסטליכער בעפעלקערונג אין סאאר-געביט, וואס איז נישט אונטערארדענט דעם נאציאנאל-סאציאליזם. לויט דער מיינונג פון די פעטיציע-מחברים איז די פרייהייט און אויפריכטיגקייט פונ'ם פלעביסציט נישט פערזיכערט. אין דערזעלבער פעטיציע ווערט געפאדערט צו גאראנטירען די ארבייט אין די גזעלשאפטליכע און רעליגיעזע אינסטיטוציעס.

פ א ר ב ר י ק ע ן, 6 (ספ. טעל.)

די פלעביסציט קאמיסיע פערעפענטליכט א ידיעה, אז דער פלעביסציט אין סאאר-געביט וועט זיין א געהיימער, און די פרייהייט פון שטימען וועט זיין פערזיכערט.

מינ. בעק וועגן שוץ פאר נאציאנאלע מינדערהייטן

וו א ר ש א, 6 (טעלעפאניש).

אין א גרויסען אינטערוויאו אין דער „גאזעטא פאלסקא“, האט דער אויסערן-מיניסטער בעק, רעדענדיג וועגען דער מינדערהייטס-דיסקוסיע אין זשענעווע, צ. א. דערקלערט:

„די דאזיגע דיסקוסיע האט אהן שום צווייפעל בעוויזען, אז דער איצטיגער סיסטעם פון שוץ פאר די נאציאנאלע מינדערהייטען איז א נישט-צייטיגער, און אז איז וועגען דעם ענין אלעמענס מיינונג“.

לויט דער מיינונג פונ'ם מינ. בעק איז דער איצטיגער סיסטעם פון שוץ פאר די נאציאנאלע מינדערהייטען אומגינסטיג סיי פאר פוילען, סיי פאר די נאציאנאלע מינדערהייטען און סיי פאר דער פעלקערליגע.

פוילען — האט דער מיניסטער געזאגט — איז נישט קיין עקספערימענט-פלאץ פאר אומצייטיגע סיסטעמען, וואס זענען נישט גוט פאר אנדערע, און וועט אזא פלאץ אויך נישט זיין.

א ריזיגע שרפה אין בארויסלאוו

בארויסלאוו, 6. (ספ. טעל.) היינט 3 פארטאג איז אויסגעבראכען א ריזיגע שרפה אין באריסלאוו — אין די מאגאזינען פונ'ם צענטראלען נאפט קאנצערן „מאלאפאלסקא“.

די היזקות זענען זעהר גרויס.

וועט פאהרט בארטו קיין רוים?

פ א ר י ז, 6 (ספ. טעל.) „פארי סואר“ איז מודיע, אז די רייזע פונ'ם מינ. בארטו קיין רוים איז בעשטימט געווארען אויפ'ן 3 נאוועמבער.

היינט — זעלבסטפערוואלטונגס-וואהלען אין גאנץ פראנקרייך

פ א ר י ז, 6 (ספ. טעל.)

די וואהלען אין די זעלבסטפערוואלטונגען, וועלכע וועלען פארקומען מארגען (היינט, זונטאג) אין גאנץ פראנקרייך דערוועקען א ריזיגען אינטערעס. דאס דערקלערט זיך מיט דער געשאנענער פאליטישער סיטואציע און מיט דער איבערגרופירונג פון די פארטיי-השפעות.

עראפלאנען-קאטאסטראפעס

הינטער קעלץ

ק י ע ל ץ 6 (טעלעפאניש)

היינט אינדערפריה איז אין זאגאנסק, אנדערהאלבען קילאמעטער פון קעלץ ארונטערגעפאלען אן עראפלאן און איז צושמעטערט געווארען. דער פילאט, זשאנדאמריע - פארוטשניק האוסקי איז דערהרג'עט געווארען אויפ'ן ארט און דער אבסערוואטאר, קאזשימיעזש זשוכאווסקי איז שווער פערוואונדעט.

ראדיא-פראגראם

זונטאג, דעם 7 אקטאבער 1934

8,30 פריהמארגען-אודיציע, 8,33 פליטען, 8,36 גימנאסטיק, 8,50 פליטען, 9,10 דיוויזיירם-שאפט, 9,30 טראנסמיסיע פון באכניע, 11,57 צייט-סיגנאל, 12,03 ידיעות, 12,05 טעאטער-איבערזיכט, 12.15 מוזיק. פריהמארגען. 1 רעפעראט, 1,15 מוזיק. פריהמארגען, 2 פליטען, 3 פעליעטאן, 3,15 פליטען, 3,30 פון די סטושעלצעס, 3,45 פליטען, 4 רעציטאציע, 4,20 פידעל-קאנצערט, 4.45 שמועס פאר קינדער, 5 מוזיק, 6 אודיציע, 6,45 רעסטראט, 7 קאנצערט, 7,50 פעליעטאן, 8 סימפ. קאנצערט, 8,45 ידיעות, 9 „אויף די לעמבערגער פרעהליכע כוואליעס“, 9,45 ספארט, 10 פאסט-קעסטעל, 10,15 רעקלאמע-קאנצערט, 10,30 קאנצערט, 11 ידיעות, קאמוניקאטען, 11,05 טאנץ-מוזיק.

פון דער לאדזער בערזע

באנק פאלסקי	—	—	—	94.25
3 פראצענטיגע	בוראוולאנע		—	47.50
4 „	דאלארובקא		—	53.50
7 „	סטאביליזאציע (אמ.)			76.80
5 „	ווארשאווער פ.-ב. 1934			63.00
5 „	לאדזער	„	„	55.00
ענגלישער פונט	—	—	—	25.87
דאלאר אפיצ.	5.25	נישט אפיצ.	—	5.20
גאלד-דאלאר	—	—	—	8.91
גאלד-רובל	—	—	—	4.59
דייטשער מארק	—	—	—	1.96

פוילען און יאפאן

א השערה פון „פעלקישען בעאבאכטער“

ב ע ר ל י ן, 6 (ספ. טעל.)

איינציגע צייטונגען און צווישען זיי דער פעלקישער בעאבאכטער“ פערזיכערט, אז אין די סאוויעטישע פאליטישע קרייזען האלט מען, דאס צווישען פוילען און יאפאן זענען געפיהרט געווארען געהיימע אונטערהאנדלונגען וועגען אנ'ענגערער פויליש-יאפאנישער צוזאמענארבייט. דאס זאל זיך אויסדריקען אין דעם, אז אין פאל פון א יאפאניש-סאוויעטישען קאנפליקט זאל פוילען בלייבען נייטראל. די אנגערופענע צייטונג האלט, אז דער ענין לייגט זיך אויפ'ן שכל.

פריוואטע אלגעמיינע שולע
ביים מעדכען-גימנאזיום
פון
MARJA HOCHSTEIN
23 וואולטשאנסקא 23
דאס איינשרייבען פון מעדלעך קומט פאר טעגליך חוץ שבת און יו"ט פון 10 ביז 2 נאכמ.
אין ערשטען אדדזיאל ווערען אנגענומען קינדער פון זעקס יאהר אן.

קלאנג-קינא-טעאטער
Zachęta
זגערזשער 26
היינט און פאלג. טעג!
גרויסער שלאגער-פראגראם!
די וועלט געהער צו דיר
מיט'ן פענאמענאלען טענאר
Józef Schmidt
אין דער הויפט-ראלע,
ווי אויך קלאנג-צוגאבע.
אנהויב פון די סעאנסען שבת און יום-טוב 12 א זייגער. געוועגליכע טעג 4 נאכמ.

Dr.
Wołkowyski
האט זיך איבערגעצויגען אויף
ציגעל-גאס 11, טעל. 238-02
נעהמט אן אין הויט- און ווענערישע קראנקהייטען, מענער-שוואכע
נעהמט אן פון 8—12 בייטאג און פון 4—9 אווענד.

רעפרעזענטאנץ-טעאטער „ראזמאיטאשטשי“ 27 ציגעל-גאס 27 טעל. 112-25.
דירעקציע: דוד צעלמייסטער.
היינט, זונטאג, 9.30 אווענד
וועט דאס לאדזער טעאטער-פובליקום, פריינד, פערעהרער קומען זיך געזעגענען מיט'ן ליבלינג
מיכאל מיכאלעסקא
פאזיטיון לעצטער טאג! — 4.30 נאכמ. — גרויסע הנחה- און פאלקס-פארשטעלונג
אלע בילעטען אין פארטער נור 1 זל.
ס'ווערט געשפילט דער לעצטער אמעריקאנער שלאגער
ווילדע יוגענד
מיכאל מיכאלעסקא אין זיין גרעסטער סוקסעס-ראלע אלס „גאסען-יונג“
היינט. 9.30 אוונט פייערליכער געזעגענונגס- און עהרען-אווענד
פון אונזער גרויסען גאסט, דעם בעליבטן שוישפילער און זינגער
מיכאל מיכאלעסקא
2 פיעסען אין איין אווענד 2
1) דער לעצטער טאנץ
מוזיקאלישע קאמעדיע פון ל. פריימאן.
מיכאל מיכאלעסקא אין זיין רעקארד-ראלע „מישא, דער קאבארעט-זינגער“.
2) ספעציעל פאר דעם אוונט צום ערשטען מאל אין לאדז די פרינץ פון ליבע
מיכאל מיכאלעסקא אין דער טיטעל-ראלע.
3) מיכאלעסקא זאגט „גוד-באי לאדז!“ — א בוקעט פון מיכאלעסקא'ס שלאגערס. מיט געזעגנונגס-רעדעס חפלען ארויסטרעטען: רעד. י. אוגער און אנד. אחרון, אחרון חביב — א גרויסע מתנה פון מיכאלעסקא'ן: צו יעדען בילעט ווערט צוגעגעבען צום אנדענקען מיכאל מיכאלעסקא'ס בילד צוזאמען מיט דעם שלאגער-ליד „מייז שטעטעלע בעלז“
די איבערגעבליבענע בילעטען צו בעקומען היינט א גאנצען טאג אין קאסע.
מארגען, מאנטאג, 9.30 אוונט — גרויסע הנחה- און פאלקס-פארשטעלונג
אלע בילעטען אין פארטער 1 זל. 3 שעה פרייד און הארציג געלעכטער!!!
די גרעסטע סטארס פון דער יודישער ביהנע
סענסאציע אויף סענסאציע! — מ'וויצט ווי צוגעשטיפט! מ'וויצט ווי עלעקטריזירט. משה ליפמאנ'ס ערשטע אויפפיהרונג די זעהר אויסגעצייכנטע מוזיקאלישע קאמעדיע
פרעכטיג קאנצערט-שפיל
מאן, מענש און פאטער
אין 3 אקטען מיט סימען חעלף, רעזשי: משה ליפמאן
די פארשטעלונג איז ניי און אריגינעל אין יעדער הינזיכט. דאס איז נאך אין לאדז נישט געווען! — גאנץ לאדז רעדט וועגען דער דאזיגער אויפפיהרונג!
אלע בילעטען אין פארטער נאר צו 1 זל.

„נייער פאלקסבלאט"

לאדז
7 אקטאבער 1934

דער רעגירונגס-קריזיס אין רומעניען

דער קאמף צווישען די פראנצויזישע און דייטשע שטרעמונגען

דער פאליטישער קריזיס אין רומעניען, די דימיסיע פון רומענישען אויסערן-מיניסטער טיטולעסקו רופט ארויס א בעזונדערן אינטערעס פון שטאנדפונקט פון דער אלגעמיינער אינטערנאציאנאלער לאגע. טיטולעסקו איז א גאר אנגעזעהענער פאליטישער טוער, ער געניסט פון א גרויסען אינטערנאציאנאלען פרעסטיזש און דעריבער פערנעהמט ער אין די רומענישע פאליטישע ספערען א גאנץ אויסנאהמסווייז ארט. און אט ער האט עס געפונען פאר נויטיג ארויסצוטרעטען פון רומענישען קאבינעט, וואס איז אזוי אויך צוטרייסעלט פון אינערליכע פאליטישע און פארטייאישע תלוקי-דעות. די רעגירונג פון טאטארעסקו האט זיך געבילדעט נאך דער דערמארדונג פון שעף פון דער ליבעראלער פארטיי דוקא, דער מארד איז אויסגעפיהרט געווארען דורך די פאשיסטען, נעגען וועלכע דוקא האט אין פולען הסכם מיט זיין פארטיי גענומען פיהרען אן'ענטשלאסענעם קאמף. די רעגירונג פון טאטארעסקון איז ענטשטאנען אלס קאמפראמיס צווישען די ליבעראלען, וועלכע האבען געוואלט ווייטער פיהרען די פאליטיק פון דוקאן, און די הויפישע קרייזען. טאטארעסקו גופא האט פערנומען זיין פאסטען לויט'ן אויסדריקליכען ווילען פון קעניג. די פארטיי-אנפיהרונג פון די ליבעראלען האט זיך אויף ווייטער בעמיהט אפצוהיטען די ליניע פון דוקא, אלס דעם ראש פון דער ליבעראלער פארטיי.

דער געשלאסענער קאמפראמיס איז קיינמאל נישט געווען צו שטארק. לעצטענס זענען צו די מיינונגס-פערשידענהייטען אין די פראגען פון דער אינערליכער פאליטיק צוגעקומען אויך פראגען פון דער אויסערליכער פאליטיק, וואס האבען טאקע ארויסגערופען די דימיסיע פון טיטולעסקון. דער אויסערן-מיניסטער געהערט נישט צו דער ליבעראלער פארטיי, און ער האט שטענדיג געפאדערט א שטארקע רעגירונג, וועלכע זאל זיך שטיצען אויף א פעסטען פארלאמענטארישען רעזשים. ער האט אויך געפאדערט אונבעדינגט, אז אין די פראגען פון דער אויסערליכער פאליטיק זאל זיך די רעגירונג האלטען אויף דער ליניע פון פראנצויזיש-רומענישען בונד און אויף דער איינהייטליכקייט פון דער קליינער אנטאנט.

נישט לאנג צוריק איז רומעניען בעזוכט געווארען דורך דעם פראנצויזישען אויסערן-מיניסטער בארטו און דער וויזיט איז פערוואנדעלט געווארען אין א גרויסער מאניפעסטאציע פון פראנצויזיש-רומענישער פריינדשאפט. די לייטענדע ראלע אין דער דאזיגער דעמאנסטראציע האט טאקע געשפילט דערזעלבער טיטולעסקו, דער אויסערן-מיניסטער, וועלכער שטייט פעסט אויפ'ן באדען פון דער פריינדשאפט מיט פראנקרייך. די דאזיגע מאניפעסטאציע האט געדארפט אויסדריקען נישט בלויז די פריינדליכע געפיהלען פון רומעניען צו פראנקרייך, זי האט אויך געדארפט בעווייזען, אז רומעניען האט נישט בדעה זיך צו לאזען אריינציהען אין דעם פאשיסטישען בלאק, צו וועלכען עס דרינגען זעהר שטארק די אנטיסעמיטישע און פאשיסטישע קרייזען אין רומעניען.

פון דעמאלט אן האט זיך די לאגע געביטען. וועגען פאשיסטישען בלאק איז בכלל נישטא קיין רייד. איטאליען, מיט וועלכער רומעניען איז פערבונדען דורך א בעזונדערן אפמאך, איז פיינדליך געשטימט צו דייטשלאנד. דייטשלאנד פערלירט אבער נישט האפנונג זיך איינצוקויפען פריינד אויפ'ן באלקאן, נישט קוקענדיג דערויף, וואס צווישען רייך און דעם רומענישען רעוואנזשיזם איז אפען געשלאסען געווארען א פערשטענדיגונג, וועלכע בעדראהט די וויכטיגסטע אינטערעסען פון רומעניען פונקט אזוי, ווי די אינטערעסען פון אנדערע מיטגלידער פון דער קליינער אנטאנט. עס גייען ארום אויך קלאנגען, אז די דייטשע פאליטיק שטרעבט צו שאפען א דייטש-פויליש-רומענישען בלאק, וואס זאל האבען די אויפגאבע פון עקספאנסיע אויף מזרח, דאס הייסט אויפ'ן חשבון פון די סאוויעטען. די דאזיגע טענדענץ איז ווידער פערבונדען מיט דער מאביליזאציע פון די דייטשע קרייזען אין רומעניען און פון יענע עלעמענטען, וועלכע קאנען זיך צונויפרעדען מיט די דייטשען אויפ'ן באדען פון אנטיסעמיטיזם און שנאה צום פארלאמענטאריזם.

די לאגע איז נאך מעהר קאמפליצירט געווארען נאכ'ן לעצטען ארויסטריט פון מיניסטער בעק אין פעלקערבונד מיט דער ערקלערונג, אז פוילען וויל זיך מעהר נישט אונטערווארפען די בעשטימונגען פון מינדערהייטען-טראקטאט. דער דאזיגער טראקטאט בינדט אויך רומעניען. און די פראגע האט פאר רומעניען א גאנץ ערנסטע בעדייטונג צוליב דעם, וואס די מינדערהייטען שפילען דארט א גאנץ בעדייטענדע ראלע. די פוילישע ארגומענטען וועגען דער נישטדערלאזבארקייט, אז די פערשידענע מלוכות, וואס זענען דעם אנגעוויזענעם טראקטאט אונטערווארפען, זאלען פערנעהמען נישט קיין גלייכען מצב, האבען אין רומעניען געמאכט א גרויסען איינדרוק שוין צוליב דעם אליין, וואס רומעניען איז א דאנק דיזעלבע טראקטאטען, וואס האבען געשאפען די אונאפהענגיגקייט פון פוילען בעדייטענד פערגרעסערט געווארען. עס גייען ארום קלאנגען, אז דער פוילישער געזאנדטער אין בוקארעשט האט דארט געהאט ערנסטע שמועסען וועגען די מינדערהייט-טראקטאטען און אזוי ווי די מיינונג פון פוילען איז גינסטיג אויפגענומען געווארען, האט טאקע מיניסטער טיטולעסקו געהאלטען פאר נויטיג זיך אנצוגעבען אין דימיסיע.

די דימיסיע פון טיטולעסקו האט געבראכט צו דער דימיסיע פון דער גאנצער רעגירונג, דערביי האט טאטארעסקו בעקומען דעם אויפטראג צו בילדען דעם נייעם קאבינעט. טאטארעסקו האט ציטווייליג גענומען אויף זיך די אנפיהרונג מיט דער אויסערליכער פאליטיק אבער, לויט די לעצטע ידיעות איז נאך מעגליך טיטולעסקו'ס צוריקאיבערנעהמען פון אויסערן-פארטפעל אויפ'ן סמך פון א געוויסען קאמפראמיס.

דער אריינטריט פון די סאוויעטען אין פעלקערבונד

ווי אזוי בעציהט זיך דערצו דער סאוויעטישער בירגער?

אין דער וויענער „נייע פרייע פרעסע" זענען געווען געדרוקט עטליכע זעהר אינטערעסאנטע בריף פון מאסקווער קארעספאנדענט פון דער צייטונג אינזש. באסערעס וועגען סאוויעטישען אריינטריט אין פעלקערבונד און דעם אפקלאנג, וועלכען דער דאזיגער שריט האט ארויסגערופען אין סאוויעט-רוסלאנד.

אין דער צייט, ווען די גאנצע פרעסע אין דער וועלט האט ארומגערעדט דעם סאוויעטישען שריט, האבען די סאוויעטישע בלעטער וועגען דעם געשוויגען. ווען אבער דער פאקט איז געשעהן, האבען אלע מיטאמאל אנגעהויבען וועגען דעם צו רעדען. דאס בעווייזט די פארזיכטיגקייט פון דער סאוויעטישער רעגירונג, וועלכע האט זיך גערעכענט מיט דער מעגליכער ווירקונג פון דאזיגען שריט אויף דער אינערליכער פאליטיק. מען דארף נישט פערגעסען, אז אין משך פון פופצעהן יאהר האט די ליגע נישט געהאט אין רוסלאנד קיין אנדערען נאמען ווי „די קאפיטאליסטישע רויבער-באנדע". די ענדערונג קאן מען נישט ערקלערען בלויז מיט דער שינוי אין דער אינטערנאציאנאלער לאגע: ביי די באלשעוויקעס איז די אויסערליכע פאליטיק שטענדיג געווען א רעזולטאט פון דער אינערליכער. ווען די סאוויעטען וואלטען נישט געווען געענדערט די אינערליכע פאליטיק, דאן וואלט זיכער נישט געקומען אויך צו זייער אריינטריט אין פעלקערבונד.

אויף וויפיל די סאוויעטישע מאסען אינטערעסירען זיך מיט פאליטיק, רופט דער אריינטריט פון רוסלאנד אין פעלקערבונד ארויס ביי זיי געמישטע געפיהלען. די מאסען זעהען מיט די אויגען, ווי עס ווערען פראפאגאנדירט די בעגריפען פון פאטערלאנד און היימאטלאנד. די מאסען זעהען די וויטרינעס פון די געשעפטען, די רעקלאמע, וואס ווערט געפיהרט אויפ'ן קאפיטאליסטישען אופן, די קראכמאלעטע שירצען פון די קעלנערקעס אין די רעסטאראנען און אין די קאפעען. זיי הערען אויס די בעפעהלען פון די מאכטהאבער, אז די אנגעשטעלטע זאלען שטענדיג טראגען ריינע העמדער, קעלנער און שניפסען און זאלען זיין גוט ראזירט. זיי האבען פאר זיך די גרויסע מאסען פון נייע מאדערנע שיינע הייזער און די מיליציאנערען מיט ווייסע האנדשוה אויף די הענד. זיי לעבען איבער די רעסטאוראציע פון א געוויסער בורזשואזער ציוויליזאציע און קולטור, און זיי פיהלען, אז דער אריינטריט פון ס.ס.ס.ר. אין פעלקערבונד איז א מין אויסערליכער סימבאל פון דעם אלעמען, א צייכען, אז די רעוואלוציע ענדיגט זיך, יעדענפאלס, אז עס ענדיגט זיך דער העראאישער פעריאד פון דער רעוואלוציע וואס ענטשפרעכט דעם בירגערקריג און דער ערשטער פיאטילעטקע. ביי יענעם טייל פון דער בעפעלקערונג, וואס איז נאך צוגעבונדען צו דער אידעע פון דער רעוואלוציע, רופט ארויס דער איבערגאנג פון די סאוויעטען צו דער בירגערליכער אינסטיטוציע א געפיהל פון שטילען אומעט. דערפאר אבער פון דער אנדערער זייט רופט ארויס דאס אריינגעהמען פון די סאוויעטען אין פעלקערבונד, וואס איז אונטערגעטראגען געווארען דורך די צייטונגען אלס טריומף פון דער מאסקווער פאליטיק, א געפיהל פון נאציאנאלען שטאלץ.

אט דאס זאגען, לויט ווי עס האלט דער קארעספאנדענט פון דער „נייער פרייער פרעסע" די שטימונגען פון די גרויסע מאסען. וואס דענקט וועגען דער געשעהעניש דער אנטי-קאמוניסטישער בירגער, דער מאכטלאזער און אהנמעכטיגער? אויף דער דאזיגער פראגע ענטפערט באסעכעס:

ביי זיין גאנצער אפאזיציאנעלקייט האט דער „אביוואטעל" בעוויזען אין משך פון די זיבעצעהן יאהר סאוויעטען זיך דורכצודרינגען מיט א געוויסען רעספעקט צו די קאמוניסטען. פאר איהם זענען די קאמוניסטען מענשען, וועלכע ווייסען זעהר פיל, אבער נישט אלצדינג זאגען זיי ארויס אפען. אט דער בירגער זאגט: אויב די קאמוניסטען זענען איצט, נישט קוקענדיג אויף אלע זייערע רייד פון פריהער, דאך אריינגעטראטען אין פעלקער-בונד, מוזען זיי דערצו האבען זעהר וויכטיגע גרונדען, בעדייטענד וויכטיגערע איידער די, וועלכע מען דערציילט אפען. און דער בירגער מאכט דעם אויספיהר: ס. ס. ס. ר. דראהט מעהר ווי ווען אמאל קריג אויף מזרח און אפשר אויך אויף מערב.

אין דער גרויער מאסע, וועלכע שטייט ווייט פון פאליטיק, זעהט מען אין רוסלאנד'ס אריינטרעטען אין פעלקער-בונד א סימן, אז עס גייט צו א קריג. די ווערטער פון „איזוויעסטיא": מיר זענען אריינגעטראטען אין פעלקער-בונד אין די אינטערעסען פון שלום און דערפאר דארפען מיר פערגרעסערן אונזער מיליטערישע קראפט, בעשטעטיגען אין די אויגען פון דער דערמאנטער מאסע די מורא פאר א מלחמה.

דער שטרייט-אביעקט צווישען יאפאן און די סאוויעטען

די געשיכטע פון דער מזרח-כינעזישער באהן

די מזרח-כינעזישע אייזענבאַהן איז נאָך מיט פערציג יאָהר צוריק בכלל אויף דער וועלט נישט געווען. רוסלאַנד האָט דאַן ערשט פערענדיגט דעם מעכטיגען בוי פון דער טראַנס-סיבירער אייזענבאַהן, און טאָמער האָט מען געקויפט אַ בילעט אין איי־ראָפּע און געוואָלט פאָהרען קיין וולאַדיוואָסטאָק — האָט מען צוויי מאָל געמוזט זיך בענוצען אויך מיט דער שיף. צוערשט האָט מען געדאַרפט איבער־שווימען דעם „הייליגען באַיקאַל" דאַן ווידער פאָהרען מיט דער באַהן ביז שילקא און דאָ ערשט באַכאַמאָל אַריינזעצען זיך אין דער שיף, כדי אַריבערצושווימען דעם אַמור פון וואַנען מען איז שוין מיט דער באַהן געפאָהרען ביז וולאַדיוואָסטאָק.

די טראַנס-סיבירער באַהן-ליניע איז שנעל פערלענגערט געוואָרען, אַזוי אַז דעם באַיקאַל האָט מען שוין נישט געמוזט אַריבערשווימען, איז געבליבען צו פעראייניגען מיט אַ באַהן-ליניע שילקאָ און כאַבאַראָווסק, כדי אויסצומיידען דעם וואַסערוועג מיטן אַמור. אָבער די דאָזיגע ווייטערדיגע פערלענגערונג פון דער טראַנס-סיבירער אייזענבאַהן, וואָס וואָלט אגב פערנומען אַ שטח פון 2049 קילאָמעטער די לענג — וואָלט געדאַרפט אַרום דורך דער מאַנדזשורישער טעריטאָריע.

האָט דער רוסישער קיסר זיך געווענדט צום באָגדיכאַן נאָך אַ קאָנצעסיע אויסצובויען די דאָזיגע פערלענגערונג פון דער טראַנס-סיבירער אייזענבאַהן.

אַ סברא, אַז דערביי האָבען נישט שלעכט פערדינט די מאַנדזשורישע ראַטגעבער און דער אָפמאַך איז גיך געשלאָסען געוואָרען.

טויזענטער אַרבייטער זענען בעשעפטיגט געוואָרען ביי דער בויאונג און אין 1902 איז די באַהן געווען פערטיג. די אַרבייטען האָבען געדויערט פינף יאָהר.

אַ דאַנק דער באַהנליניע וואָס טראָגט דעם נאָמען מזרח-כינעזישע, האָט רוסלאַנד פערשטאַרקט איהרע פּאָליטישע און ווירטשאַפטליכע איינפלוסען אין כינע.

דער אָפשניט פון דער מזרח-כינעזישער באַהן ליניע בעטרעפט — ווי געזאָגט — דעם ריזיגען שטח פון 2049 קילאָמעטער און פערבינדט טשיטא וולאַדיוואָסטאָק. אָט זענען די גרעסטע סטאַציעס וואָס די באַהן גייט אַרויף: מאַנדזשוריע, כאַילאַר, טשיטשיקאַר, כאַרבין, ניקאָלסק. אויב מען זאָל וועלען פון טשיטא פאָהרען קיין וולאַדיוואָסטאָק מיט דער אוסורישער באַהן וועט עס זיין ווייטער מיט פינף הונדערט קילאָמעטער.

היינט, אַז מען זאָל וועלען פאָהרען פון פאַריז קיין וולאַדיוואָסטאָק, (וואָס איז אַ צעהן שעה ריי־זע פון בירעבידזשאַן) — דאַרף עס דויערן 12 טעג. די טראַסע בעטרעפט 12 טויזענט קילאָמעטער: פאַריז—בערלין — וואַרשע — מאָסקווע — אָמסק — אירקוטסק—כאַרבין—וולאַדיוואָסטאָק.

פון דער סטאַציע מאַנדזשוריע וואָס ליגט אויף דער גרענעץ פון ראַטענפערבאַנד און מאַנדזשוקאָ ביז וולאַדיוואָסטאָק דויערט דריי טעג.

ביים שליסען מיט אַ פערציג יאָהר צוריק דעם אָפמאַך צווישען ניקאָלאַי דעם 2־טען מיט'ן כינעזישען קיסר איז אָפגעמאַכט געוואָרען אַז די פערוואַלטונג פון דער כינעזישער באַהן וועט באַווירען זיך אויף גלייכבערעכטיגונג פון ביידע צדדים.

די געשעהענישען במשך פון די 4 צענדליג יאָהר האָבען אַראָפּגעשווענקט ביידע אימפּעראַטאָרען סיי דעם רוסישען, סיי דעם כינעזישען.

די מאַכט פון טשאַי־קאַי־טשעק האָט אין די ערשטע יאָהרען פון איהר עקזיסטענץ ווען זי האָט נאָך אין אַ געוויסער מאָס אויסגעדריקט די נאַציאָנאַל בעפרייאונגס שטרעבונגען פון כינעזישען פאָלק— אונטערגעהאַלטען פריינדליכע בעציהונגען מיט די סאָוויעטען. און אָפּגעהיט זייערע רעכט אויף דער געמיינזאַמער באַהן. אָבער אין 1927 איז טשאַן־קאַי־טשעק געוואָרען אַ יאַפּאַנישער אַגענט, האָט פאַרגראַמירט די כינעזישע אַרבייטער פון קאַנטאָן און אַנדערע [illegible], זומער פון 1929 האָט ער געפרובט פערכאַפּען די מזרח־כינעזישע אייזענבאַהן. אָבער די דאַן געשאַפענע ווייט מזרח־דיגע רויטע אַרמעע פון בליוכערן האָט נאָך איינינע צוזאַמענשטויסען צוריקגעשטעלט דעם [illegible] צושטאַנד, וואָס האָט געדויערט ביז די לעצטע פּראָוואָקאַציעס פון די מאַנדזשוריש־יאַפּאַנישע אַוטאָריטעטען.

15,300 דייטשע עולים האבען זיך בעזעצט אין א"י, דערונטער 2500 אין די קאלאניעס

ירושלים, (יט"א). לויט די איצט פערעפענטליכטע בעריכטען האָבען זיך ביז־איצט בעזעצט אין א״י 15.300 עולים, פון דער צאָהל האָבען זיך 2500 בעזעצט אין די קאָלאָניעס און די איבעריגע אין די שטעט.

פערהעלטניסמעסיג איז דער פּראָצענט פון די וועלכע האָבען זיך בעזעצט אין דאָרף, העכער צווישען די דייטשע עולים ווי צווישען די עולים פון אַנדערע לענדער. די פראַגע, ווי אַזוי צו פערשמעלצען די דייטשע עולים מיט דעם ישוב, בעשעפטיגט נאָך אַלץ די עפענטליכקייט. עס איז נאָך נישט בעזייטיגט געוואָרען די געפאַהר אַז פיל דייטשע עולים זאָלען בלייבען פרעמד די כלל־אינטערעסען פון ישוב. די אַקציע פאַר בעהעפטען די דייטשע יודען מיט דעם גאַנצען ישוב ווערט לעצטענס צענטראַליזירט. עס ווערען געגרינדעט העברעאישע אָווענד־קורסען און ספּעציעלע ציוניסטישע בילדונגס־קרייזען פאַר די דייטשע עולים.

צווישען די דייטשע עולים, סיי די אַרבייטסגעבער, סיי די אַרבייטער, לאָזט זיך בעמערקען אַ בעזונדערס שטאַרקער דראַנג צו פערפאָלקאָמען זייערע קענטנישען און זיך ספּעציאַליזירען אויף ספּעציעלע פאַך־קורסען, וואָס ווערען צו דעם צוועק געגרינדעט אין חיפה און תל־אביב.

אַ צאָהל יודישע דאָקטוירים פון דייטשלאַנד האָט זיך גאַנץ גוט איינגעאָרדנעט אין די קאָלאָניעס.

אראבישער יוד מיט צוויי ווייבער...

(בילדער פון יוד. אלזשיר)

פון י. חאמסקי.

די נאַכט אין ביסקראַ איז אַזאַ העכליכע און פּער׳חלומ׳טע. פון דער וויסטע קומט אַ קיהלער אָטעם און דער הימעל איז אַ בלויער און פול־לבנה׳דיגער. די פּאַלמען שניידען זיך אַריין שוואַרץ אינ׳ם מילך־בלויען הימעל. ווי הויך־פּער־ריסענע צושויבערטע קרוינען אויף שלאַנקע, הויכע קעפּ, אדער ווי אונצעהליגע פינגער פון לאַנ־גע, דינע, הויך – אויפגעהויבענע הענד, אָדער ווי אַלפּעס, וואָס איער פאַנטאַזיע און שטימונג קענען נאָר צושטעלען אין אַזאַ לבנה־בלויער שטילער נאַכט ביים ראַנד פון דער אַפריקאַנישער וויסטע. די ביהדריגע ווייסע הייזער זעהען איצט בלוי און האַלב אין שאָטען. און קיינער געהט איבער די גאַס. בלויז דאָ און דאָרט רייסט זיך אַריין אַ טאָן פון אַ ראַדיאָ, און דאָ און דאָרט שליכט זיך דורך אַן אַראַבער... און נישט אַלעס קען מען איבערגעבען פון דער אויסטערלישער פּער׳חלומ־טער בלויער שטילקייט פון אַזאַ נאַכט. עס פליסט פון ערגעץ אַן׳ערהויבענע רוהיגקייט, אַ רייכע שטילקייט, אַ צושפּילטע מעלאָדיע פון בלויע און שטומע טענער און די וועקען אויף אין האַרץ די ווייטסטע און פערשטויסענדסטע באַגעהרען, און מען ציטערט אויף מיט אַזאַ זיסער מורא פאַר עפּעס אומבעקאַנטעס — פּונקט ווי איבער די הויכע פּאַלמען־קרוינען וואָלט דורכגעדרונגען דאָס תּאַווה׳דיגע רופען פון דער בעהאַלטענער זאַמד־פּרינצעסין אַנטינעאַ: קום, קום אין קיהלער גע־היצטקייט פון דער בלויער אַפריקאַנישער נאַכט.

מיר זענען שוין גאַר ביים ברעג פון שטאָט ווען דער יוד שטעלט זיך אָפּ:

— אָט איז מיין הויז!

און באַלד שטעלט ער מיר פאָר:

— אָט זענען מיינע צוויי פרויען...

אויפ׳ן שוועל זיצען זיי ביידע. איינע איידאַר־פּעאיש געקליידעט און די צווייטע לויט׳ן יודיש־אַלזשירער טראַכט. ביידע מיט שוואַרצע טיפע אויגען און מיט פאַמעליכע באַוועגונגען, אַבער די אַלזשירער איז שעהנער. ווייסע בלענדיגע ציין, און רייזיגע ווייסלען מיט ריזיגע שוואַרצע אויגען מיט פולע הענד רינגען און בראַסלעטען מיט אַ שעהמעוודיגען און רייצענדען שמייכעל. זי איז די ערשטע פרוי. שוין 10 יאָהר נאָך דער חתונה און איצט איז זי אַלט בלויז 26 יאָהר, זי רעדט בלויז אַראַביש און האָט אַ רייצענדען שמייכעל. די זיידענע פאַרביגע קליידער שטרייכען נאָך אוני־טער איהר יוגענד און אין דער בלויער אַפריקאַ־נער נאַכט האָט זי אַזאַ צוציהענדען און הייסען רייץ, רעבעקאַ, הייסט זי. אַ פּיצעל קינד האַלט זי אויף די הענד:

— נישט מיין קינד!

קוק איך זי אָן. קלערט מיר דער מאַן גלייך אויף:

— מיין פרוי האָט קיין קינדער נישט געהאַט. האָט זי מיר געזאָגט: — נעהם אַ צווייטע, האָב איך נאָך אַמאָל חתונה געהאַט מיט איהר׳ס אַ קרובה, מסודאַה...

— האָט מסודאַה געהאַט און רעבעקאַ האָט דערצויגן עס...

זיצט רעבעקאַ און הערט אונזערע רייד. זי פערשטעהט פון וואָס מיר רעדען און זי צערטעלט נאָך מעהר דאָס קינד פון דער צווייטער פרוי.

פרעג איך דעם מאַן: —

— וואָס זאָגען זיי ביידע?

ענטפערט ער:

— די לעבען בשלום...

די צווייטע פרוי גרייט עסען פאַר איהר קינד. זי ברענגט אַ פלעשעל מילך. די ערשטע קאָרמעט דאָס קינד. ביידע זיצען נאָהענט צוזאַ־מען אויף דער שוועל, ביידע אָטעמען איין די קיהלע פרישקייט פון דער נאַכט. די ערשטע פרוי רעדט אַ סך. די צווייטע איז אַ שווייגענדיגע.

די רעדען צווישען זיך אַראַביש. מיט אַ סך פריינדשאַפט. ווייל דער מאַן עפּעס, הויבען ביידע זיך אויף. פרעג איך די צווייטע:

— זענט איהר גליקליך?

— יאָ. איך האָב ליב מיין מאַן, זיין ווייב...

ביידע פרויען נעהמען זיך אַרום.

און דער מאַן קוקט צופרידען, און איך חזר׳ט נאָך אַמאָל איבער:

— זיי קריגען זיך נישט...

* * *

אויף דער ערד זיצט מיט אונטערגעבויגענע פיס הינטער זיך, דער פאָטער פון דער ערשטער פרוי. אַ זקן פון 82 יאָהר. דאָס גאַנצע לעבען אָפּגעוואָרבט אין אַ דאָרף, פרום. אז דער איידעם רוימט איהם איין ווער איך בין, הויבט ער זיך אָן צו שאָקלען און זינגען אַן אַראַבישע מעלאָ־דיע. ער רעדט בלויז אַראַביש און גיט מיר צו וויסען דורך דעם איידעם:

— באַלד וועל איך מיט דיר רעדען...

וואַרט איך.

זיין טאָכטער האָט אָפּגעגעבען דער צווייטער פרוי דאָס קינד. זי איז אַוועק ברענגען וואַ־סער. הויך איז זי און שלאַנק, און די שוואַרצע האָר ראַהמען אַרום דאָס שעהנע פּנים מיט די גרוי־סע רייצענדע אויגען, מיט די הייסע פולע ליפּען. דאָס אַטלאַסענע קלייד שימערירט ביי יעדען טריט און די רינגען אויף די הענד פּאַלען מיט אַ פּרעה־ליכען קלאַנג. זי איז שעהמעוודיג און שמייכלענד און האָט איין זיך עפּעס פון אַ קאַץ, וואָס לאַש־טשעט זיך... זי קומט באַלד צוריק. זעצט זיך אויפ׳ן שוועל און שפּילט זיך מיט די זילבערנע קייט־לעך און רינגען אויף די הענד. לאָזט אַראָפּ די אויגען און שטרעקט פויל אויס צוויי טונקעל־ברוינע פּראַכטפולע הענד, פּעהוואַרפט זי אויף הינטען, ציהט אָן אַ יונגע, רייצענדע ברוסט, ווי אַ רוף נאָך אַ מאַן, אין דעם בלויען שיין פון אַ לבנה נאַכט... און דערנעבען זיצט די צווייטע, זי איז וועניגער שעהן. אַפילו איבגאַנצען נישט. אַבער זי איז די האַרין אין הויז, און די האַרין פון איהר מאַן, זי האָט דאָס קינד...

* * *

ערשט איצט רופט זיך אָפּ דער אַלטער פאָטער:

— וועל איך רעדען...

זאָגט מען מיר איבער:

— מיין גאַנץ לעבען בין איך געווען אין דאָרף, איך האָב געהאַט פיר ווייבער, מעהר טאָר מען נישט. געגעסען אַלע מאָל כשר, געדאַווענט.

— קענט איהר דאַוונען?...

בלייבט דער אַלטער פלוצלונג געפּלעפט.

— ניין...

— טאָ, ווי אַזוי זענט איהר אַ יוד?...

הויבט ער אָן שנעל רעדען:

— אַלע אַראַבער האָבען מיך ליב געהאַט, האָבען זיי מיר געזאָגט: — ווער אַן׳אַראַבער! האָב איך זיי געענטפערט: — איך וועל בעסער ווערען אַ הונט, ווי אַן׳אַראַבער...

— אזוי?

— יאָ, איך בין אַ יהודי בן־בן־בן־יהודי. אַזוי!

גיט ער פלוצלונג זיך אַ הויב, נעמט קלאַפּען זיך אין האַרץ, ווילד קלאַפּען און שרייען:

— אַ יהודי... יהודי... יהודי! —

אַזאַ שטאַרקער יוד, הייסט עס, איז ער.

* * *

די נאַכט ווערט אַלץ שטילער און בלויער און ביידע פרויען זיצען אַלץ אויפ׳ן שוועל. דער מאַן דערצעהלט מיר, אַז מיט איבער פון די פרויען האָט ער חתונה געהאַט צפויל און מיט דער צווייטער רעליגיעז, איצט אַז מסודאַה האָט שוין גע־האַט אַ זוהן, וועט ער האָבען נאָך אַ זוהן און נאָך זיהן, אַ סך קינדער. מסודאַה שמייכעט און זי גיט בלויז צו:

— אַוודאי... אַז גאָט וועט זעלפען...

און רעבעקאַ זיצט אַ פערשעהמטע. זי האָט נישט קיין קינד... די שווערסטע קללה פאַר אַן אַראַבישער פרוי. קיין מאַמע וועט זי נישט זיין. זי קוקט מיט גרויסע שוולדיגע אויגען אויף איהר מאַן און זי נעהמט וויגען דער צווייטער פרויס קינד, טוי־ליעט עס צו איהרע ברוסטען, צערטעלט עס און איהר שויס, וואָס האָט אויך געקענט זיין פרוכטבאַר, גאָר:

— „גאָט האָט נישט געוואָלט“...

די בלויע נאַכט פליסט מיט אַזאַ שטילען רייץ אויף איהרע שאַרפע שטריכען.

— זענט איהר צופרידען, רעבעקאַ?

שאָקעלט זי מיט׳ן קאָפּ:

— יאָ. ער האָט זיך נישט געגט מיט מיר, איך בין געבליבען...

און זי ווייזט מיט׳ן בליק אויפ׳ן גרויסען בעט פון שלאָף־צימער.

און זי דערצעהלט די גליקליכסטע וואָך פון איהר לעבען.

איהר חתונה.

אַ חתונה האָט זי געהאַט.

* * *

שבת־צונאַכט האָט די שמחה זיך אנגעהויבען, דעמאָלט האָט מען די תנאים געשריבען. זונטאָג זענען געקומען בלויז די עלטערע פרויען. די מו־מעס, די מחותנת׳טעס און גוטע פריינדינס. מו־זיק האָט געשפּילט. מען האָט געשאַלט אין מע־שענע טאַצען און אין אַראַבישע פייפלעך און די ווייבער האָבען געטאַנצט און געוואונשען: — מזל־טוב! — און מאָנטאָג איז געווען די גרויסע צערע־מאָניע איבערן גאַס.

מוזיק איז געגאַנגען פאָראויס. נאָכהער אַלע חבר׳טעס איהרע, די מיידלעך. אַלע אין בלויע קליידער און איהר כלה־קלייד איז געווען אַ ראָזע מיט גרויסע ראָזע אַרבעל, מיט אַ ראָזען וואַאַל און מיט זילבערנע און גאָלדענע רינגען אויף די הענד און מיט אַ גאָלדענער בראָש אויף דער ברוסט: „ווי שעהן איך בין געווען!“ — מיט מוזיק און מיט טענץ האָט מען מיך געפיהרט איבער דער גאַס אין מקוה אַריין! — האַלבער טאָג איז עס געווען. צוריק האָט מען זי אויך מיט מוזיק געפיהרט. דינסטאָג זענען אַלע פריינד געקומען אין שטוב. דער טיש איז גרייט געווען, און נאָכ־הער האָט מען אויסגערופען דעם דרשה־געשאַנק. פערזעטטען זענען געפאַלען און געלד, אַ סך געלד און מיטוואָך איז מען אַוועק אין שוהל. די חופּה געשטעלט. זענען שוין אַהיימגעקומען בלויז עט־ליכע פון די גאָר נאָהענטסטע פון דער פאַמיליע, מען האָט חתן־כלה אָפּגעפיהרט אין זייער שטוב און זיי זענען שוין געבליבען...

— פיר טעג געדויערט די חתונה?

— ניין, אַ גאַנצע וואָך.

די שוואַרצע אויגען פון דער שעהנער רעבעקאַ לאָזען זיך אַראָפּ. זי איז שעהמעוודיג, אַבער זי דערצעהלט: —

— דאָנערשטאָג איז ווייטער אַ שמחה...

— וואָס!?

— יאָ. די מאַמע קומט און נעהמט אַרויס דעם לייליך און הענגט עס אויף אין שטוב און אַלע מוהמעס און פריינדינס קומען זעהן...

זי שמייכעלט פערשעהמט...

— און מען טרינקט לחיים, וואָס איך בין אַ גוטע, ריינע יודישע טאָכטער... נאָכהער האָרף איך נאָך פרייטאָג אַליין קאָכען און שבת קומט מען פערזוכען צי איך בין אַ גוטע בעל־הבית׳טע.

* * *

די נאַכט אין ביסקראַ איז אַזאַ העכליכע און פּער׳חלומ׳טע. אין בלוט רוישען אויף די פּער־שטויסענדסטע באַגעהרען. פון דער וויסטע קומט אַ שטילער אָטעם, שלאַנקע פּאַלמעס שפּרייטען אויס די ערדע אונצעהליגע פינגער צום פול־לבנה־דיגען הימעל, ווי צו אַ שטיל און שטאָלץ געבעט. און אין אַ יודיש הויז מיט צוויי ווייבער לעבט אויף אַ דראַמע פון דער ביבעל, די פשוט׳ע לאה האָט קינדער און די שעהנע רחל זוכט קרייטעכ־צער... די נאַכט איז שטום און שטיל און פלוצ־לונג דערהערט זיך אַ פרויען־שלוכצען... די רייצענדע רעבעקאַ וויינט... אַ קינד וויל זי... און איהר געוויין מאַכט נאָך אָנגעשפּאַנטער די שטילע בלויע איינזאַמקייט פון דער ביסקראַ־נאַכט.

Dr. H. Rakowski
אינערליכע קראַנקהייטען
צוריקגעקעהרט
האָט זיך איבערגעצויגען פון זאַוואַדזקאַ 8
אויף טראַוגוטאַ 5, טעל. 137-34.

ענטדעקט א יודען...

פאַקטען און איינדרוקען פון מיין לעצטער רייזע אין בערלין

פון ב. סמאליאר.

מיין צייטונגס־פערקויפער אויף קורפירסטענ־דאַם, האָט ענטדעקט אין מיר אַ יודען. ער ווייסט, אַז איך וואוין אין דער געבייידע פון איטאַליענישען קאָנסולאַט, האָט ער געמיינט שטענדיג, אַז איך בין אַן איטאַליענער.

— שיקט מיר אַרויף יעדען טאָג יודישע צייטונגען.

די יודישע צייטונגען, וועלכע זענען אַ לאַנגע צייט געווען פערבאָטען אין דייטשלאַנד, זענען איצט צוריק ערלויבט. דייטשלאַנד וויל שפּילען פריינדשאַפט מיט פּוילען, האָט מען דערפאַר ער־לויבט איצט אַריינצופיהרען קיין דייטשלאַנד אַלע צייטונגען פון פּוילען, איינשליסענדיג אויך די יו־דישע.

ליגען יודישע צייטונגען, פון פּוילען, איצט אויסגעלייגט אויף יעדען צייטונגס־קיאָסק אין בער־לין דירעקט ביי זייט מיט דעם אַנטיסעמיטישען „שטירמער“ און די צייטונגס־פערקויפער זענען זיך פשוט מחיה: מען צעכאַפּט ביי זיי די יודישע צייטונגען, באַלד ווי די קומען אָן פון דער עקספּעדיציע.

מיין צייטונגס־פערקויפער איז געפּלעפט.

— דיבד זי הען יודע? — וואונדערט ער זיך און פעטראַכט מיך פונקט ווי ער זאָל מיך זעהן צום ערשטען מאָל.

— יאָ! לאָך איך, — וואָס דען האָט איהר געדענקט, אַוודאי בין איך אַ יוד!?...

— און איך האָב די גאַנצע צייט געמיינט, אַז איהר זענט אַן איטאַליענער! — איז ער צופרידען איבערראַשט, — איהר וואוינט ביים איטאַליעני־שען קאָנסולאַט, בין איך געווען זיכער, אַז איהר זענט אַן איטאַליענער.

ער איז איבערראַשט, אָבער איך קען זעהן, אַז די ענטדעקונג, וואָס ער האָט געמאַכט וועגען מיר, אַז איך בין אַ יוד, איז איהם זעהר שטאַרק צום האַרצען.

— ווירקליך אַ יוד? — קען ער זיך נאָך אַלץ נישט גלויבען.

— ווירקליך אַ יוד! — פערזיכער איך איהם.

איצט קען איך זעהן ווי ער איז באמת צופ־רידען. ער אַליין איז גראָד נישט קיין יוד. ער איז אַן עכטער דייטש. אַ הונדערט פּראָצענטיגער „אַריער“, אָבער פאַר אַ יודען קען מען זיך אָפּען אויסרעדען דאָס האַרץ. און רעדען איז דאָך פער־האַן איצט וועגען אַזוי פיל זאַכען.

— ווי לאַנג, דענקט איהר, וועלען די נאַציס נאָך ביי אונז הערשען? — וויל ער וויסען מיין מיינונג.

— שווער צו זאָגען! — מיך איך אויס דיפּ־לאָמאַטיש צו ענטפערען אויף זיין פראַגע.

— שווער צו זאָגען? — ווערט ער עטוואָס אויפגערעגט אין זיין טאָן. — און איך זאָג אייך, אַז היינטיגען ווינטער מוזען זיי פלאַצען!...

— פאַרוואָס דענקט איהר אַזוי? — בין איך בייגערדיג צו הערען זיין אַרגומענטאַציע.

— גאַנץ איינפאַך! — לאָזט ער זיך אַראָפּ צוריק אויף אַ טאָן בירגערליכער, — עס וועט נישט זיין קיין אַרבייט, עס וועט נישט זיין וואָס צו עסען, וועט דער עולם זיך לאַנג נישט לאָזען נאַרען און וועט זיך צעבונטעווען.

— פשוט בונטעווען? — שמייכעל איך אַ שמייכעל פון אומצוטרוי.

— פשוט בונטעווען! — איז מיין צייטונגס־פערקויפער אומצופרידען, וואָס איך גלויב איהם נישט, — איהר ווייסט נישט ווי דער עולם בונ־טעוועט זיך שוין איצטער... איהר ווייסט נישט, וואָס פאַר אַ חדשה עס הערשט אַפילו אין די סאַמע רייהען פון די נאַציס...

איצט איז מיין צייטונגס - פערקויפער אינ־גאַנצען פול מיט צוטרוי צו מיר. ער רעדט און דערצעהלט מיר וועגען דער וואַקסענדער אומצו־פרידענקייט צווישען זיינע דייטשע שכנים, וועגען דער גרויסער ענטוישונג אין היטלערן, וועגען דער שטילער האָפנונג, אַז דייטשלאַנד זאָל ווערען צו־ריק דעמאָקראַטיש.

— איהר זענט ווירקליך אַ יוד? — בעט ער זיך ביי מיר, איך זאָל איהם זאָגען דעם אמת, ווען איך האַלט שוין ביים אַוועקגעהן.

— ווירקליך! — פערזיכער איך איהם.

— אויב אַזוי איז גוט! — איז ער אויפ־ריכטיג צופרידען, — אויב אַזוי בין איך איך זעהר צופרידען!... איך פּאַנג איצט אָן ליב צו האָבען יודען, בעסער ווי מאַנכע פון אינזערע אייגענע דייטשען... איך פאַנג זיי איצט אָן מעהר צו פער־שטעהן... די נאַציס האָבען מיך געמאַכט פאַר אַ יודען־פריינד. קלינגט עס נישט אַביסעל קאָמיש?...

— עס קלינגט! — שטים איך מיט איהם איין.

אַ דייטשע נשמה, געה שאַף זי אָן! אין דעם איצטיגען דייטשלאַנד!... געה זיי אַ נביא, אַז עס זענען נאָך פערהאַן איצטער דייטשען, וואָס פרייען זיך צו ענטדעקען אַ יודען!...

דער בירגערמייסטער פון מאגדעבורג

דער בירגערמייסטער פון מאַגדעבורג ווייסט, אַז איך בין אַ זשורנאַליסט, ער ווייסט אָבער נישט, אַז איך בין אַ יוד.

שיקט מיר דער בירגערמייסטער פון מאַגדע־בורג אַ פערזענליך ידיד־בריוועל. ער בעט מיר נישט מעהר און נישט וועניגער, אַז איך זאָל שרייבען זוועגן זיין שטאָט מאַגדעבורג, אַז איך זאָל מאַכען פאַר זיין שטאָט רעקלאַמע אין די אויסלענדישע צייטונגען, אַז איך זאָל איהם ברענ־גען טוריסטען קיין מאַגדעבורג.

— דער גייסט פון אַ שטאָט איז די ריינקייט פון איהר ראַסע! — שרייבט ער מיר אין זיין בריוועל. דערמיט, הייסט עס, וויל ער צוציהען טוריסטען קיין מאַגדעבורג.

דער בירגערמייסטער פון מאַגדעבורג איז נאַ־טירליך אַ נאַצי. איינער פון די פיהרענדע נאַצי־פיגורען. געוועהנליך אַז איך קריג בריף פון אַ וועלכע בעאַמטע ווי ער, געפין איך נישט פאַר בוויטיג אַפילו אויף זיי צו ענטפערען. זיי געהען ביי מיר אין פּאַפּיר־קאָרב איינס נאָכ׳ן אַנדערען.

מיט דעם בירגערמייסטער פון מאַגדעבורג האָב איך אָבער געמאַכט אַן׳אויסנאַהם, אַ בירגער־מייסטער, וואָס וויל צוציהען טוריסטען דורך דער „ריינקייט פון ראַסע“ פערדינט מען זאָל איהם ענטפערען.

איך האָב זיך דערפאַר אָנגעגריצט, און איהם אָנגעשריבען אַ בריוועל בזה הלשון:

זעהר געעהרטער הער בירגערמייסטער! איהר ווייסט וואַהרשיינליך נישט, אַז איך בין אַ יוד, אַנדערש וואָלט איהר מיר זיכער נישט געשיקט איער בריף וועגען דערצעהלען דער וועלט די מעלות פון מאַגדעבורג, עס איז נאַטירליך אַ שאָד, וואָס די גרעסטע מעלה פון אייער שטאָט איז „די ריינ קייט פון איהר ראַסע“. מיט אַזאַ מעלה וועט איהר אָבער קיין אויסלענדער נישט צוציהען קיין מאַגדעבורג. אויך נישט דערמיט, וואָס מען האָט היינטיגען מאַנאַט איינגעפיהרט אין אַלע מאַגדע־בורגער קינדער־שולען צו לייענען מיט די קינדער שטרייכערס אַנטיסעמיטישע צייטונג „דער שטיר מער“, פערטראַכט זיך וועגען די דאָזיגע זאַכען, אויב איהר ווילט ווירקליך צוציהען טוריסטען צו בעזוכען אייער שטאָט“!...

קיין ענטפער פון מאַגדעבורגער בירגערמייס־טער ערוואַרט איך נאַטירליך נישט. אָבער פאַרזיכ־טיגקייט — יאָ, אין דער צוקונפט וועט ער שוין זיכער זיין מעהר פאָרזיכטיג, ווען ער וועט בע־שליסען זיך צו ווענדען מיט אַ ביטע צו אַן׳אויס־לענדישען זשורנאַליסט.... פיליכט וועט יעדער מיט אַזעלכע ביטעס איבערהויפּט זיך מעהר נישט ווענ־דען צו קיין אויסלענדישע זשורנאַליסטען.

— די גאַנצע אויסלענדישע צייטונגען זענען דאָך „אין יודישע הענט“!...

קלאַנג־קינאָ
„MIRAŻ“
אויף 11 ליסטאָפּאַד (קאָנטטאַנט.) 16
אונטער אַ נייער דירעקציע פון די קינאָ־טעאַטערס Metro i Adria
די לעצטע טעג!
רעפּרעזענטאַנץ־פילם פון דער נייעסטער פּראָדוקציע 1934/35 א. ג.
פרויען אין זיין לעבען
אין די הויפּט־ראָלען:
MARIE BELL i RYCHARD WILLM
בעמ.: דער פילם איז בעשאָנקען גע־וואָרען מיט אַ גאָלדענעם מעדאַל.
אויסער׳ן פּראָגראַם:
וואָכען־נייעס פון PAT און „FOX“.
פּאַספּאַרטו׳ס זענען אונגילטיג.
נעכסטער פּראָגראַם: „רעמאַן פון באַלד“

רעכט און לעבן

יורידישע ביילאגע פון „נייעם פאלקסבלאט"

וויכטיגע ענטשיידונגען פון העכסטען געריכט

טערמין פון סינדיגען א דירה-אפמאך

קינדיגען א וואוינונגס-קאנטראקט איז א לאקאטאר מחוייב 3 חדשים פריהער. דער טערמין רעכענט זיך אין אזא פאל לויט די קאלענדאר-קווארטלען ד. ה. דעם 1 יאנואר, דעם 1 אפריל, דעם 1 יולי און דעם 1 אקטאבער.

סקארבאווע שטראפע

אין פאל, ווען ביי א סקארבאווע פערברעך נעמט מען אויף זיך לויט דער פראצעדור גוטוויליג די עווענטועלע שטראף און מ'צאהלט גלייך איין א געוויסע סומע אלס צייכען פון הסכמה, הייסט דאס נאך נישט, אז דערמיט אקצעפטירט מען שוין דאס פערברעך.

די אויספארשונג מוז ווייטער געפיהרט ווערען לויט נארמאלע כללים און קוים ווייזט זיך ארויס, אז די בעמערקטע איבערטרעטונג איז נישט שטראפבאר, מוז דער ענין סיי ווי אנולירט ווערען און דאס איינגעצאהלטע געלד צוריקגעגעבען ווערען.

עקזעקוציע-קאסטען ווערען בעפארצוגט

נישט בלויז געריכטס-קאסטען, נאר אויך עקזעקוציע-קאסטען געניסען פון דער בעפארצוגונג לויט דער ליקווידאציע-הנחה לגבי אנדערע חובות ביים צוטיילען די אויפגעמאהנטע סומע.

קאמפעטענץ פון פעלדשערס

א פעלדשער טאר נישט היילען קיין וועגערישע קראנקהייטען.

אויסשטעלען בלאנקא-וועקסלען

נישט פאראן קיין רעכטליכע מניעה אויסצושטעלען וועקסלען, געגעבענע אין בלאנקא, אלענפאלס נאכן אפלויף פון 3 חדשים, סיידען דער בעזיצער האט זיך פערפליכטעט אויסצושטעלען די געגעבענע וועקסלען נאכן אפלויף, פון א שפעטערדיגען טערמין.

דער לעצטער אומשטאנד קאן בעוויזען ווערען נישט בלויז מיט א דאקומענט נאר אויך דורך עדות.

Dr. med.

L. Berman

צעגעלניאנא 15, טעל. 149-07

ספעציאל-ארצט פאר הויט- און געשלעכטס-קראנקהייטען, מענער-שוואכע-בעהאנדלונג און ספעציעלע בעראטונג.

אלע ארט אנאליזען.

נעמט אן פון 8—11 און 4—8 אוו. זונטאג פון 9—1 בייטאג

פאר אונבעמיטעלטע — לעטשיצנע-פרייזען.

נייע געזעצע

רעגיסטראציע פון פילמען-אונטערנעמונגען

אלע אונטערנעמונגען, וועלכע בעשעפטיגען זיך מיט פערדינגען אדער פערקויפען פילמען און זענען ענטשטאנען פארן 13 מערץ 1934, מוזען זיך רעגיסטרירען אין דער ארטיגער וואיעוואדזטווע ביזן 28 אקטאבער 1934. (פעראָרדנונג פון אינדוסטרי און האנדעלס מיניסטער פון 18 אויגוסט 1934).

פערלוירענע אבליגאציעס פון דער נאציאנאלער הלוואה

דער פינאנץ-מיניסטער קלערט אויף אין דער פעראָרדנונג פון 18 אויגוסט 1934, אז אין פאל ווען מ'פערלירט אן אבליגאציע פון דער נאציאנאלער הלוואה, מוז מען דערלאנגען א בקשה אין חובות-אמט פון דער מלוכה אין ווארשא, אז מ'זאל זי אנולירען.

דער אמט פערעפענטליכט צוויי מאל בעקאנטמאכונגען אין מאניטאר, אויפפאדערענדיג די געפונענע אבליגאציעס אין משך פון 3 חדשים צו ריק צוברענגען, אין נעגענפאל ווערט פערעפענטליכט אין מאניטאר א דריטע בעקאנטמאכונג, וועלכע טוט ערשט די פערלוירענע אבליגאציע אנולירען.

די בקשה איז פריי פון סטעמפעל-אפצאהל, די איבעריגע קאסטען צאהלט דער אייגענטימער.

קוואליפיקאציעס ביי בוי-ארבייטען

דאס אינערן-מיניסטעריום מאכט אויפמערקזאם אין א צירקולאר, אז נישט בלויז אונטערנעהמונגען פון וואסערלייטונג נאר אויך פון קאנאליזאציע-אינסטאלאציעס מוזען בעזיצען א קאנצעסיע.

דעסגלייכען מוזען אויך אלע פערזאנען, וועלכע פיהרען זעלבסטשטענדיג א מלאכה, וואס געהערען אין כלל בוי-ארבייטען, אומבעדינגט בעזיצען א מייסטער-טיטעל אין דער צייט, וואס לויט די פריהערדיגע פארשריפטען האבען אזעלכע קוואליפיקאציעס געדארפען בעזיצען בלויז די יעניגע פערזאנען, וועלכע האבען אנגעפיהרט מיט מוירער און טישלער-ארבייטען.

סטעמפעל-מארקען, וואס ווערען ארויסגענומען פון פערקעהר

לויט א פעראָרדנונג פון פינאנץ-מיניסט. מוזען די סטעמפעל-מארקעס פון 40 זל. לויט'ן מוסטער פון 20 יוני 1924 און פון 50 זל. 40 גר. און 30 גר. לויט'ן מוסטער פון 10 אקטאבער 1932 בענוצט ווערען ביז'ן סוף סעפטעמבער 1934, די איבערגעבליבענע דארפען ווערען איבערגעטוישט אין די פינאנץ-קאסעס ביז'ן 15 אקטאבער 1934.

דיין וואוינונג איז נישט קיין פאסענד ארט אויף צו בעהאלטען דיין פערמעגען, נור

א סאפע

רעכטליכע שוץ-מיטלען

געגען נישט פארשריפטמעסיגע עקזעקוציעס

דעציזיעס פון געריכט אויף אנקלאגעס געגען קאמארניקעס קאן מען אין פרינציפ נישט פערקלאגען, פונדעסטוועגען זעהט אבער די עקזעקוציע-ארדינאציע פאר געוויסע פאלען, ווען מ'מעג אזעלכע דעציזיעס יא פערקלאגען.

דא קומען אין בעטראכט פאלגענדע סיטואציעס:

1) ווען ס'האנדעלט זיך וועגען אויפמאהנען און וועגען בעטרעף פון עקזעקוציע-קאסטען;

2) ווען ס'האנדעלט זיך וועגען פערזעהן א פסק-דין פון א געריכט, אויסגלייך, ענטשיידונג, אדער אן אנדערן אקט מיט אן אזוי-גערופענעם אויספיהר-טיטול (טיטול-וויקאנאווטשי);

3) ווען ס'האנדעלט זיך וועגען ארויסגעבען א פערזיכערונג, וואס איז דעפאנירט געווארען אין די געזעצליכע פארגעזעהענע פאלען;

4) ווען ס'האנדעלט זיך וועגען אפשטעלען אדער אנולירען די גאנצע עקזעקוציע-פראצעדור פון א געוויסע תביעה;

5) ווען ס'האנדעלט זיך וועגען בעגרעניצען עקזעקוציעס;

6) ווען ס'האנדעלט זיך וועגען ארויסגעבען געלדער, אויף וועלכע ס'איז געלייגט געווארען א זאיענטשע;

7) ווען ס'האנדעלט זיך וועגען אנערקענען קויף-רעכט פאר א געוויסען אנטיילנעמער אין א ליציטאציע;

8) ווען ס'האנדעלט זיך וועגען צווינגען א בעל-חוב, אז ער זאל ענטפלעקען זיין פערמעגען און בעלייגען א שבועה;

9) ווען ס'האנדעלט זיך וועגען אנווענדען א פרייהייטליכע רעפרעסיע געגען א בעל-חוב, וועלכע וויל נישט שווערען.

אין די אלע אויסגערעכענטע פאלען קאנען די פעראינטערעסירטע צדדים פערקלאגען די דעציזיעס פון געריכט, אויף וויפיל זיי פיהלען זיך דורך זיי בע'עוולה'ט.

י. אינפעלד.

שעהנהייט-זיגט

די מאדערנסטע פערפומעריע

J. DRUKIER

5 Zawadzka 5, tel. 175-92

עמפפעהלט

די נייעסטע פערפומען און אלערליי קאסמעטיק

אין- און אויסלענדישע

צו נידריגע פרייזען.

הורט און דעטייל

פאר ענגראסיסטען

ספעציעל-ראבאט

גיב דיין נדבה אויף צו בויען

פאלקס-שולען

● ר. איזראעל ●

דער בערזען-סוחר

שאנענדער ראמאן פון יודישען לעבען

שמעון האט אויף איהם ווילד געקוקט.

די געדאנקען האט איהם איבערגעשלאגען סאמעק, וועלכער איז אריינגעקומען אין צימער צו שמעונען.

— ווי קומסט ער איצט אהער? גאר וואס איז ער דא אהערגעקומען? ווער האט געשיקט נאך איהם...

— שמעון, וואס איז געשעהען? איך קען דאך גארנישט פערשטעהען ווען איך האב דיך געזעהן אויף דער גאס, האב איך זיך פשוט דערשראקען פאר דיר, דו ביזט ענטלאפען פון מיר און זיך אפילו נישט געזעגענט. איך האב דאן בעשלאסען צו געהן צו דיר, כדי צו זעהען וואס איז מיט דיר פארגעקומען. איך בין אהערגעקומען און איך האב בעמערקט אז דא איז פאראן פאליציי, און בין נישט אריינגעגאנגען צו דיר, ערשט ווען איך האב בעמערקט, אז די פאליציי איז פון דאנען ווייטער ביז איך ארויסגעקומען צו דיר, זאג מיר וואס קומט דא פאר? וואס זאל דאס אלץ בעדייטען?

שמעון איז ערשט אביסעל געקומען צו זיך. ער האט זיך ערשט איצט דערמאנט אז ווירקליך איז ערשט וואס די פאליציי ארויס פון זיין וואוינונג, אז מ'האט דא ביי איהם אדורכגעפיהרט א רעווידיע, און מ'האט איהם קאנפיסקירט א גרויסע סומע געלד.

— אמת, סאמעק, די פאליציי איז דא געווען, איך זאג דיר אויף מיין ערענווארט אז איך ווייס נישט וואס די בעאמטע האבען דא געטון, איך בין געווען אזוי שטארק פערנומען מיט מיינע אייגענע געדאנקען, אז איך האב זיך אפילו נישט אפגעגעבען קיין חשבון דערפון וואס זיי טוען דא און וואס זיי ווילען דא.

— אבער שמעון, איך פערשטעה נישט, וואס דו רעדסט. א פחד בעפאלט מיך, עפעס אזעלכע אויסטערלישע זאכען מיטאמאל, אז איך קען זיך אין דעם אלעם נישט אריענטירען, רעד קלארע דיבורים, שמעון, זאג מיר וואס האט דאס אלץ צו בעדייטען?

שמעון האט זיך געריבען דעם שטערן, אזוי ווי ער וואלט געוואלט צוריק בעקומען דאס גלייכגעוויכט.

— גלויב מיר, סאמעק, אז איך ווייס ווירקליך נישט וואס איך רעד, עפעס פיהל איך זיך אזוי ווי איך וואלט ארויס פון זינען.

סאמעק האט דערלאנגט שמעונען א גלאז וואסער.

— ניין, נישט קיין וואסער גיב מיר, נאר א גלאז ווין. אט דארט אין דער שאנק, אין דער העכסטער דיוט.

סאמעק האט געפאלגט, ער האט אנגעטאסטען פאר שמעונען א גלאז וויסען, שטארקען ווין, וועלכעס שמעון האט אויסגעטרונקען ביזן דנא.

— די ליפען טריקענען מיר. האט ער געזאגט, דער קאפ ברענט מיר, דאס הארץ האט אזוי מורא. סאמעק, ווי אומגליקליך איך בין, ווי שרעקליך אומגליקליך.

— אפער בערוהיג זיך, שמעון, מיר אלע בעקאנטע האבען אויפגענומען עוואס טוט מיט גראד אזויפיל צער אין פערביטערונג ווי דו. מ'טאר זיך אבער נישט פערלירען ס'איז פעפאלען, מיר האבען נישט קיין שום כוח צו ענדערען די זאכלאגע.

— דאס נישט אלץ, סאמעק, עוואס טוט איז נאר איין ריגעלע אין דער גרויסער קייט צרות, וועלכע האבען מיר מיטאמאל ארומגערינגעלט.

— רוה און באכאמאל רוה, האט סאמעק ווירקליך געזודקט אויף שמעונען. דו ביזט אויפגערעגט.

— יא, ביזט גערעכט, איך האב מורא צו בלייבען מיט מיר אליין, איך האב מורא, אז מיט מיר וועט עפעס געשעהען...

— איך וועל דא בלייבען מיט דיר, איך וועל דיך נישט פערלאזען, אבער איך האב א בקשה אז דו זאלסט מיך נישט שרעקען. איך הויב אן מורא צו בעקומען פאר דיר און פאר דיינע רייד.

— האב נישט קיין מורא, סאמעק, איך דארף הילף, איך דארף אז מען זאל מיך בעשיצען, בלייב מיט מיר... בלייב מיט מיר...

— נו, גוט, שמעון, ס'איז שוין גוט, בעהם נאך אביסעל ווין און דאס וועט דיך בערוהיגען. זעהסט דו האסט צוריק בעקומען די פארב אין געזיכט. דיין שטים איז געווארען פעסטער און שטארקער, גוט, איך וועל בלייבען מיט דיר און מיר וועלען אביסעל פלוידערען.

שמעון האט געפאלגט, ער האט אויסגעטרונקען נאך א גלאז ווין, זיך אוועקגעזעצט אין א טיפען פאטעל און צוגעמאכט די אויגען.

סאמעק האט ערלויבט, אז שמעון זאל עטליכע מינוטען אזוי זיצען. דאן ווען סאמעק האט בעמערקט אז ער איז שוין רוהיג, האט ער אנגעהויבען.

— וואס האט דא געטון די פאליציי ביי דיר?

— כ'זאל אזוי וויסען פון בייז, האט שמעון געענטפערט מיט א געמאכטען שמייכעל, איך בין געקומען אהיים האב איך דא אנגעטראפען עטליכע פאליציי-בעאמטע, וועלכע האבען מיר ערקלערט אז זיי האבען א בעפעהל ביי מיר אדורכצופיהרען א רעווידיע, ווייל זיי זוכען פרעמדע וואלוטע.

— כ'האב אפילו נישט געוואוסט וואס זיי רעדען צו מיר. גאר נישט נאכגעפרעגט, נאר ערלויבט זיי צו טון וואס זיי ווילען, זיי האבען געזוכט אומעטום, אין יעדען ווינקעל פון יעדען צימער.

— און?... האט סאמעק געפרעגט.

— און זיי האבען מיר קאנפיסקירט א גרויסע סומע געלד. איך האב בעקומען דערויף א קוויטונג און האלט אז זיי וועלען מיר דאס געלד מארגען צוריקגעבען. ווער האט דען א רעכט ביי מיר געלד צוצונעהמען.

סאמעק האט אנגעקוקט די קוויטונג און דאן געזאגט:

— מיר געפעלט נישט דער גאנצער ענין, עפעס איז דא נישט אין ארדנונג, פארוואס דען נישט האנדלען מיט וואלוטע?

— כ'זאג דאך דיר, אז איך האב אפילו נישט געוואוסט וואס זיי רעדען צו מיר, און וואס זיי ווילען פון מיר. אבער כ'האלט אז דאס איז א מיספערשטענדניש, וועלכעס וועט זיך אויפקלערען.

— גוט, מיר וועלען ביז מארגען ווארטען, און מיר וועלען זיך דערוויסען וועגען וואס ס'האנדעלט זיך, איצט דערצעהל מיר בעסער וואס דו האסט אויפן הארצען און דיר וועט לייכטער ווערען.

(פארטזעצונג קומט).

נייער פאלקסבלאט

דאס לאדזער לעבען

נייער פאלקסבלאט

זונטאג 7 אקטאבער
כה תשרי תרצ"ה
זון-אויפגאנג 5.43
זון-אונטערגאנג 5.05

צוריקקעהר פון רעגירונגס-קאמיסאר

וויכטיגער בעשלוס וועגען פארבעסערען די שטאט-פינאנצען

(2) עהערגעכטען איז צוריקגעקומען פון ווארשא דער רעגירונגס-קאמיסאר פאר דער שטאט לאדז, ה' איגנש. וואיעוואדזקי, וועלכער האט זיך דארט בעטייליגט אין א פערוואלטונגס-זיצונג פון דעם פוילישען שטעט-פערבאנד וואס איז פארגעקומען אונטערן פארזיץ פון דעם מיג. סטעפאן סטאַזשינסקי, — דעם בייעם פרעזעס פון פערבאנד פון די פוילישע שטעט.

לויט ווי עס אינפארמירט אונז דער ה' וואיעוואדזקי, איז דארט אנגענומען געווארען פאלגענדער בעשלוס:

1) זיך ווענדען צו דער רעגירונג וועגען צואיילען די אקציע, וואס איז נישט לאנג אנגעקינדיגט געווארען דורכ'ן פרעמיער-מיניסטער, און וואס דער צוועק איהרער איז צו געזונד מאכען די פינאנצען פון די שטעט און דערמעגליכען דעם פערבאנד צו בעקעמפען זיך מיט די ענטשפרעכענדע פראיעקטען;

2) זיך ווענדען צו דער רעגירונג וועגען אפשטעלען דעם ווייטערדיגען פערשמעלערען די בעשטייערונגס-רעכט פון די שטעט, ובפרט נישט צו סקאסירען דעם לאדונגס-שטייער, איידער עס וועלען גרינדליך רעפארמירט ווער'ן די קאמונאלע פינאנצען; 3) פארשטעלען דער רעגירונג אז אין דער איצטיגער שווערער פינאנציעלער לאגע פון די שטעט, וואס איז צ. א. ארויסגערופען געווארען דורך דער פערקלענערונג פון זייערע פינאנציעלע רעכט און דער פערקלענערונג פון די רווחים אין שייכות מיטן ווירטשאפטליכען קריזיס — זאל איבערגעלאזט ווערען די שטעט א גרעסערע פרייהייט אינם רעגולירען די הויך פון די אפצאהלונג פארן בענוצען זיך מיט זייערע איינריכטונגען, און דערהאלטען גרויס צוריקגעהאלטענקייט אין דער אקציע פון דער אויפזיכטס-מאכט, וואס איהר כוונה איז צו רעדוצירען די איצט-עקזיסטירענדע אפצאהלען.

פערזיכערונג פון 60-יעהריגע

אויפקלערונג וועגען איינצאהלען די סקלאדקעס

(2) לויט ווי עס אינפארמירט אונז די אנשטאלט פאר סאציאלער פערזיכערונג אין לאדז, איז אנגענומען געווארען, אז פערזאנען וואס זענען דעם 1-טען יאנואר 1934 אלט געווארען 60 יאהר — דארפען פערזיכערט ווערען אונאבהענגיג פון דער צאהל יאהרען, וואס זיי האבען אפגעארבייט פארן 1-טען יאנואר 1934.

מען איז מחויב די לויט צו פערזיכערען אויב די זעלבען נישט ביכולת צו פערדינען אויפן לעבען, און דעם 1 יאנואר 1934 זענען זיי נאך נישט אלט געווען קיין 65 יאהר.

דורכן פאקט פון ענדיגען 65 יאהר לעבען ווערט נאך נישט בטל די פערזיכערונגס-פליכט, אויב די דאזיגע פערזאנען ארבייטען נאך.

* * *

(2) די סאציאלע פערזיכערונגס-אנשטאלט אין לאדז האט בעטלעכטען הערהאלטען פון מיניסטעריום אנ'אויפקלערונג, אז — אויב דער לעצטער פארשריפטס-טערמין פון צאהלען די פערזיכערונגס-סקלאדקעס. ד.ה. דער 10-טער טאג פון קומענדיגען חודש איז א יום-טוב קאן די איינצאהלונג דורכגעפיהרט ווערען אויפן דירעקט צווייטען וואכען-טאג אהן דעם צורעכענען פראצענטער פארן פערשפעטיגען.

יודישע פרוי געפונען דעם טויט

אונטער די רעדער פון א צוג

דאנערשטאג אוונד, האט אויפן קאלישער באהנהויף פאסירט א שרעקליכער צופאל, וואס האט געקאסט דאס לעבען פון א יודישער פרוי:

די פרוי פריידעל ראפאפארט (קאמיענא 5) איז צוזאמען מיט איהר מאן געשטאנען אויפן פעראן, אפווארטענדיג דעם צוג וואס געהט אין דער ריכטונג קיין פאזען, נישט אריענטירענדיג זיך אויף וועלכער ליניע וועט דער צוג אפגעהן, זענען זיי אריבערגע גאנגען אויף די דריטע ליניע, פלוצים איז אנגעפאהרען דער צוג, אבער נישט אויף דער דריטער נאר אויף דער צווייטער ליניע.

פרוי ראפאפארט, מורא האבענדיג אז זי וועט פערשפעטיגען דעם צוג, האט געוואלט אדורכלויפען אויף דער צווייטער ליניע, אבער אזוי אומגליקליך, אז זי האט זיך אויסגעגליטשט און ארונטערגעפאלען אונטער די רעדער פון אנפאהרענדען צוג געפינענדיג דעם טויט אויפן ארט.

אין א פאר מינוט האט מען פון אונטער די רעדער ארויסגענומען א שטיק פערבלוטיגטע משא פון טויטען קערפער.

דער לאנד-פערבאנד פון דער טעקסטיל-אינדוסטריע אין לאדז ווערט ליקווידירט

(אג) ווי מיר דערוויסען זיך וועט דעם 1-טען יאנואר 1935 פארקומען א פולשטענדיגע ליקווידאציע פון דעם לאנד-פערבאנד פון דער טעקסטיל-אינדוסטריע אין לאדז. אלע פירמען, וואס געהערען צום דאזיגען פערבאנד וועלען אריינטרעטען אין פערבאנד פון דער טעקסטיל-אינדוסטריע אין דער פוילישער מלוכה. אויף אזא אופן וועלען אלע בעדייטענדסטע פירמען פון דער לאדזער טעקסטיל-אינדוסטריע פון 1-טען יאנואר קומענדיגען יאהר געהערען צו איין פערבאנד. דער פערבאנד וועט זיין געטיילט אין בעזונדערע סעקציעס, ווי למשל באוועל-שפינער-סעקציע, באוועל-וועבעריי, וואל-שפינעריי, וואל-וועבעריי, טיכער, זייד, א.אז.וו. די ידיעה וועגען דער פוזיע פון די צוויי גרעסטע טעקסטיל-פערבאנדען, האט אין לאדז געמאכט א גרויסען איינדרוק.

בעאמטע פון 13. פינאנץ-אמט

פערשרייבען זיך אלס מיטגלידער פון ל.א.פ.פ.

די בעאמטע פון 13-טען פינאנץ-אמט צוזאמען מיט'ן נאטשעלניק סטארסקי, האבען צוגעשיקט א בריף צום „לאפפ", אז זיי פערשרייבען זיך אלס מיטגלידער.

די לאדזער „לאפפ"-אפטיילונג דריקט דערמיט אויס א דאנק די דערמאנטע בעאמטע, און דריקט אויס די האפנונג, אז דאס וועט דינען פאר א ביישפיל פאר אנדערע בעאמטע.

ווייטערדיגע לוסטראציעס אין די לאדזער פאבריקען

(2) נעכטען האבען די ארבייטס-אינספעקטארען, וואס זענען דעלעגירט געווארען דורכ'ן מיניסטעריום פאר געזעלשאפטליכע שוץ, אדורכגעפיהרט ווייטערדיגע לוסטראציעס אין לאדזער אונטערנעהמונגען.

די קאנטראלעס זענען פארגעקומען ביי דער אסיסטענץ פון פארשטעהער פון קלאסען-פערבאנד און פון דער פאליציי.

אין רעזולטאט פון די דאזיגע לוסטראציעס זענען צונויפגעשטעלט געווארען 20 פראטאקאלען פאר'ן נישט צופאסען זיך צו די פערפליכטענדע פארשריפטען.

די ווייטערדיגע לוסטראציעס וועלען פארקומען מארגען, מאנטאג.

זעלבסטמארד פון א העכערען מאגיסטראט-בעאמטען

אריינגעשאסען זיך ביי זיין שרייב-טיש א קויל אין הארץ

פרייטאג פריה, האבען די בעאמטע אין מאגיסטראט פלוצים דערהערט רעוואלווער-שאסען.

ווי ס'האט זיך באלד ארויסגעשטעלט, האט זיך אין זיין קאבינעט דערשאסען דער העכערער בעאמטער פון דער קאנטראל-אפטיילונג סטאניסלאוו דאוובור. ער האט זיך אריינגעשאסען א קויל אין הארץ. די ארויסגערופענע פאגאטאוויע האט איהם א שווער-פערוואונדעטען אפגעפיהרט אין שפיטאל שוו. יוזעפא.

ווי די דאקטוירים האבען פעסטגעשטעלט, האט איהם די קויל אדורכגעלעכערט די לונגען. ס'איז באלד אדורכגעפיהרט געווארען אנ'אפעראציע, מ'האט ארויסגענומען די קויל. די דאקטוירים האלטען, אז ער וועט בלייבען לעבען.

דער זעלבסטמערדער האט איבערגעלאזט דריי בריף, וועלכע זענען איבערגעגעבען געווארען דער אויספארשונגס-מאכט.

ווי ס'איז פעסטגעשטעלט געווארען זענען די סיבות פון דעם זעלבסטמארד פאלגענדעס: דעם 23-אויגוסט ד. י. זענען בעת'ן אויסצאהלען די סעזאן-ארבייטער די לוינען, געקומען די שטרייק-קאמיסיע פון די זייד-אינדוסטריע ארבייטער, כדי צו זאמלען פאר די שטרייקענדע חברים. אין דעם מאמענט איז אנגעקומען דאוובור, און ארויסריי סענדיג די זאמעל-ליסטע ערקלעהרט אז לויט דער פעראָרדנונג פון קאמ. וואיעוואדזקי, זענען נישט ערלויבט קיין זאמלונגען צווישען די סטאטישע ארבייטער. אין א חודש ארום איז אין ארגאן פון לאדזער פ. פ. ס. „טידזשען ראבאטניקא" ערשינען אנ'ארטיקעל א. נ. „נאש דאוובור", אין וועלכען דאוובור איז שטארק אנגעגריפען געווארען. ס'איז איהם אויך פארגעווארפען געווארען א גאנצע רייהע חטאים אין שייכות מיט זיין טעטיגקייט אין מיליטער, ווי אויך אין זיין געזעלשאפטליכער טעטיגקייט. אין 1917 איז ער דערווייטערט געווארען פון פ. וו. אין דעם ארטיקעל איז איהם פארגעווארפען געווארען גאר נישט קיין שעהנע מעשים.

אין שייכות מיט דעם ארטיקעל, האט זיך מיט איהם פאראינטערעסירט קאמ. וואיעוואדזקי, וועלכער האט פעראָרדענט אדורכצופיהרען אנ'אויספארשונג וועגען דאוובור'ס מעשים.

מיט עטליכע טעג צוריק, איז אנגעקומען קיין לאדז די קאפיע פון אורטייל פון בריסקער מיליטערישען געריכט אין וועלכען ס'ווערען בעשטעטיגט די פארוואורפען. תיכף נאכן בעקענען זיך מיט דער קאפיע, האט קאמיסאר וואיעוואדזקי פעראָרדענט, איבערצוטראגען דאוובור'ן צוריק אין סטאטיסטישען אמט.

דאס האט אזוי שטארק געווירקט אויף דאוובור'ן, אז ער האט בעשלאסען צו בעגעהען זעלבסטמארד.

טעאטער „ראזמאיטאשטשי" ציגעל-גאס 27 טעל. 112-25
דיר. דוד צעלמייסטער

XXX

דינסטאג, דעם 23-טען אקטאבער 9 אוועבט קומט פאר דער
30 יעהריגער יובל
פון אונזער בן-עיר, דעם בעקאנטען כאראקטער-שוישפילער און רעזשיסער
שלמה קוטנער
וואס ??? וואס
לעזט אין די ווייטערדיגע אנאנסען!
יובל-קאמיטעט

אפטייקען

היינטיגע נאכט-דיזשורען

(2) היינט בייגאכט דיזשורירען: ש. יאנקעלעוויטש (אלטער מארק 9), ל. שטעקעל (לימאנאווסקיעגא 37), ב. גלוכאווסקי (נארוטאוויטשא 6), ס. האמבורג (גלובנא 50), ל. פאוולאווסקי (פעטריק. 307), א. פיאטראווסקי (פאמארסקא 91).

W zreorganizowanym wydziale „Safes"
BANKU HANDLOWEGO w ŁODZI
SP. AKC. (KOŚCIUSZKI Nr. 15)
została otwarta dla wygody Sz. Klienteli
Przechowalnia,
przyjmująca za niewielką opłatę na przechowanie różne przedmioty w opieczętowanych kufrach, walizach i t. p., co jest szczególnie dogodne dla osób, udających się w podróż, na kurację i t. d.

וועגען די אמנעסטיע קלאגען

(2) מחמת דעם, וואס אין דער לאדזער פרעסע האבען זיך לעצטענס געוויזען נאטיצען וועגען דערקלעהרען, אמנעסטיע דעם 11 נאוועמבער ה.י. איז כדאי צו בעמערקען, אז דער דאזיגער אקט קאן ערלעדיגט ווערען בלויז אויף א געזעצגעבערישען וועג.

לעת עתה איז נאך אבער גארנישט בעקאנט וועגען דעם, אז אזא געזעץ-פראיעקט זאל אויסגעארבייט ווערען אין יוסטיץ-מיניסטעריום.

א בעזוך אין „אוזדראַווסקאַ“

די דאָזיגע וויכטיגע אינסטיטוציע מוז אונטערשטיצט ווערן פון אַלע קרייזן פון דער יודישער באַפעלקערונג

דער פּרינציפּ פון דער אינסטיטוציע איז: צוריקקערן דאָס געזונט, די, וועלכע האָבן געהאַט דאָס אומגליק קראַנק צו זיין (רעקאָנוואַלעסצענטן). סתם אויסגעמוטשעטע און אָפּגעשוואַכטע, כדי זיי זאָלן קענען צוריק ווערן זעלבסטשטענדיג און בכבוד מפרנס זיין זיך און זייערע פאַמיליעס.

דאָס מיטל איז אַ פּראַכטפולער און הערליכער אַטמאָספערע אין אַ 20-מאָרגעדיגער פּאַרק און וואַלד-שטח, ביי די אידעאַלסטע און היגיענישסטע באַדינגונגען און ביי דער בעסטער פערפלעגונג.

דאָס איז „אוזדראַווסקאַ“, וועלכע שיקט חודש איין, חודש אויס הונדערטער אַזעלכע קראַנקע אין איהר אייגענעם סאַנאַטאָריום. שוין 28 יאָהר עקזיסטירט די דאָזיגע אינסטיטוציע ביים „ביקור-חולים“, וועלכער האָט שוין געפייערט דעם 50-יאָהריגען יובילעי פון זיין עקזיסטענץ.

דער „אוזדראַווסקאַ“-קאָמיטעט און די פּערזאָנען פון פּרעזעס לאַנדסבערג, וויצע-פּרעזעס ד"ר גאָלדבלום און די פערוואַלטונגס-מיטגלידער קאַהן און ליפשיץ האָבן אונז געגעבן די מעגליכקייט צו באַזוכן די דאָזיגע מוסטערהאַפטע אינסטיטוציע. דאָס איז געווען אין „מענער“-סעזאָן, דאָס הייסט, ווען אין „אוזדראַווסקאַ“ האָבן זיך געפונען עטליכע צענדליג פּענסיאָנערן מענער פון די פערשידענסטע שיכטען פון דער יודישער באַפעלקערונג. זיי אַלע פיהלען זיך אַזוי גוט, אַזוי אויסגערוהט און פערבעסערט אין געזונט, אַז ווען מען דערמאָהנט זיי, אַז שוין מאָרגען וועלען זיי דאַרפען פערלאָזען „אוזדראַווסקאַ“ צוריק אין שטאָט אַריין, ווערט זיי באמת נישט היימליך אויף דער נשמה. מיט דאַנקבאַרקייט קוקען זיי, נישט נאָר אויף דער העפליכער באַדינונג, וועלכע איז זיי געגעבן געוואָרען פון אַלע זייטען, נאָר אויך אויף דער וואָג, וועלכע שטעהט אין דאָקטאָר-קאַבינעט און וועלכע האָט אָנגעזאָגט יעדען איינציגען מיט דער גרעסטער גענויקייט, אַז זייער צובראָכענער גוף האָט צוגענומען כה וכה קילאָ דורך דער צייט, וואָס זיי פערברענגען דאָ.

ה' קאַהן (געשוואָרענער מעקלער אויף דער לאָדזער געלד-בערזע) פיהרט אונז אַרום איבער אַלע איינריכטונגען פון דער דאָזיגער אינסטיטוציע. אַ הויבענדיג פון דעם גרויסען שעהנעם פּאַרק און וואַלד, דורך די ווירטשאַפטליכע בנינים, ספּעציעלע בנינים צו די זון-בעדער, שלאָף-צימערען און קיך-איינאָרדענונגען, וואַרפט זיך קודם-כל אין די אויגען די באמת איבערטריבענע ריינקייט און אָרדענונג. באַזונדערס לויבט זיך אָפּצושטעלען אויף דעם פּרעכטיגען בנין, וועלכער איז אויסגעפּערטיגט געוואָרען אין יאָהר 1926. נאָכדעם ווי די מלחמה טעטיגקייט האָט אַ תל געמאַכט פון די אַלטע בנינים (וועלכע ס'האָבן מנדב געווען די ה"ה: קראַטאַשינסקי און מענדעל פּרעכנער), האָט געפונען זיך די שלאָף-זאַלען פאַר די קראַנקע, דאָס דאָקטוירים-צימער, דער איזאָלאַציע-זאַל. די צימערען ליכטיג, זוניג, מיט אַ פּרעכטיגע פּערספּעקטיוו אינדרויסען. די איינריכטונג לאָזט דאָ מעהר גאָר נישט איבער צו ווינשען.

אין אַ באַזונדער בנין, וועלכער איז ספּעציעל איינגעאָרדענט געוואָרען צו דעם צוועק, געפינען זיך די אויסליג-שטוהלען פאַר זון-בעדער און אַפּרוה. ווייטער קומט אַ בנין, וואו ס'געפינט זיך די שוהל צום דאַווענען און דאַן קומט דער ווירטשאַפטליכער בנין, וואו ס'געפינען זיך די קיך, עסען-זאַאַלען, גאַרדעראָב, וועש-לאַגערען און עס-זאַלען. אומעטום ליגט די האַנד פון אָרדענונג, רוה עסטעטיק און שעהנקייט. מיר האָבן נישט קיין ווערטער פון ענטציקונג.

אויף דעם גרויסען שטח פּאַרק און וואַלד האָט „אוזדראַווסקאַ“ אַז די לייטונג געוואוסט איינצואָרדענען אַזוי, אַז אַז זי זאָל האָבן איהר אייגענע גרינצייג, פרוכטען און געמיזע, זי האָט געוואוסט צו האָדעווען היבער, וועלכע שטעלען צו אייער, האָט אייגענע קוה און פערד, מיט איין וואָרט די בעלי-הבתישקייט איז דאָ אַ מוסטערהאַפטע. דער וואוילשטאַנד, וועלכען די אינסטיטוציע ברענגט הונדערטער יודען אין פערלויף פון יאָהר איז נישט אָפּצושאַצען. ס'איז נאָך פערהאַן אָרט פאַר נאָכאַמאָל אַזויפיל מענשען, וואָס שלאָגען אָפּ די שוועלען פון דער דאָזיגער אינסטיטוציע, ליידער איז אוממעגליך צו פערגרעסערען די טעטיגקייט צוליב מאַנגעל אין פינאַנציעלע מיטלען.

— אויב ס'זאָל ווייטער אַזוי געהען ווי איצט, ווען דער מיטגלידס-ביטראָג ווערט קלענער. קיין נדבות קומען בכלל נישט אַריין, נישט פערהאַן די נאָרמאַלע אָפּפערוויליגקייט. ס'זענען נישט פערהאַן די נאָרמאַלע הכנסות — וועט „אוזדראַווסקאַ“ מוזען טיילען דעם גורל פון פיל אַנדערע אינסטיטוציעס, וועלכע האָבן געמוזט פערשמעלען די טעטיגקייט, אָדער זי איינגאַנצען אָפּשטעלען.

אַזוי זאָגט אונז ה' קאַהן, מיר אָבער האַלטען, אַז די יודישע באַפעלקערונג אין לאָדז וועט בשום אופן דערצו נישט דערלאָזען.

אַ באַזונדער קאַפּיטעל אין „אוזדראַווסקאַ“ איז דער וואַסער-הייל-אַנשטאַלט, וועלכע די אינסטיטוציע האַלט אין בויען. דאָס דאַרף זיין אַן אַנשטאַלט, וועלכער וועט נישט געהאַט קיין גלייכען אין פּוילען, ליידער איז בלויז אויסגעבויט געוואָרען אַ טייל פון דעם גראַנדיעזען בנין. ווייטער געהט עס נישט, ווען מ'וואָלט אַפילו געוואָלט אויס-פערטיגען נישט לויט די פּראָאויסגעזעהענע גראַנדיעזע פּראָיעקטען, נאָר פיל באַשיידענער. ס'איז באמת אַן עוולה, ס'מוזען זיך געפינען די מעצענאַטען, וועלכע וועלען זיך אינטערעסירען מיט דער דאָזיגער פראַגע און העלפען אויסבויען די אַנשטאַלטען, ס'מוזען אויך דערין אַנטיילנעהמען די ברייטע שיכטען פון דער באַפעלקערונג, אַפילו מיט'ן קלענסטען ביישטייער. די נייע אַנשטאַלט, ווי בכלל גאַנץ „אוזדראַווסקאַ“ איז אַ הערליכער מאָנומענט פון דעם וואוילטעטיגען לאָדז.

צו אַרץ!

ס'ווערט אַלעמען בעקאַנט געמאַכט, אַז שוין דאָנערשטאָג, דעם 18-טען ד. ח. הויבט זיך אָן די ציהונג פון דער ערשטער קלאַס פון דער גרויסער 31-טער מלוכה-לאָטעריע!

יעדער איינער, וואָס זאָרגט פאַר דער צוקונפט פון זיך און זיין פאַמיליע, מוז אונבעדינגט קויפען אַ לאָס אין דער גרויסער קאָלעקטור

נ. יאַטקאַ

פּיעטריקאָווער 22

פּיעטריקאָווער 66

דער שפּיל-פּלאַן איז בעדייטענד פערבעסערט! 58 פּראָצענט לאָסען געווינען!

איינצעלהייטען אין די פּראָספּעקטען — וועלכע מיר געבען אַרויס בחנם.

טאַריף פון לופט-פּאָסט

איז אויך ביליגער געוואָרען

אין שייכות מיט דער פערביליגערען דעם פּאָסט-טאַריף, איז אויך ביליגער געוואָרען דער טאַריף פון דער לופט-פּאָסט. פון 1-טען אָקטאָבער אָן, וועט אַ פּאָסט-קאַרטעל קאָסטען 20 גר. אַ בריף (ביז 20 גראַם) 35 גר. קיין אויסלאַנד: עסטרייך, טשעכיען, רומעניען און אונגאַרן — אַ פּאָסט-קאַרטעל 45 גר. אַ בריף — 70 גר. אין אַנדערע אייראָפּעאישע לענדער (אויסער סאָוו. רוסלאַנד) פּאָסט-קאַרטעל 50 גר. בריף 80 גר.

אויף דער לופט-פּאָסט ווערען אָנגענומען בריף אויפ'ן גאַנצען שטח פון דער פּוילישער רעפּובליק.

איבערגעפאָהרען אויף טויט

(2) נעבען דער רעמיזע פון די צופאָהר-טראַמוואַיען אין כאָטשיאַנאָוויטש איז נעכטען 12 בייטאָג איבערגעפאָהרען געוואָרען אויף טויט דורך אַ טראַמוואַי אַן'אומבעקאַנטער יונגערמאַן פון אַ יאָהר 30, וועלכער איז געפאָהרען אויף אַ ראָווער.

עס ווערט געפיהרט אַן'אויספאָרשונג, בכדי צו דערגיין, ווער ער איז.

טוריסטען-אָפּטיילונג

ביי דער ציוניסט. אָרגאַניזאַציע

אָרדענט אָן סיסטעמאַטיש

טוריסטען-רייזעס קיין א"י

אינדיווידועל און גרופּענווייז

מיט דער שיף „פּאָלאָניאַ“, וואָס געהט אָפּ פון קאָנסטאַנצאַ יעדע 2 וואָכען:

די נאָהענטסטע אויספלוגען:

דעם 26 אָקטאָבער, דעם 8 נאָוועמבער

פּרייזען: 3-טע קלאַס 620 זלאָטעס

2-טע „C“ 720 „

2-טע „B“ 840 „

אין די פּרייזען זענען פאַראַנגערעכנט: פּאַס, וויזעס, באַהן-בילעט און שיפס-קאַרטען אַהין און צוריק מיט בעקעסטיגונג אויף דער שיף.

אינפאָרמאַציעס און איינשרייבונגען אין ציוניסטישען ביוראָ שוידמיעסקאַ 29.

אַבעסיניען — אַ נייער אָפּזאַץ-מאַרק פאַר לאָדזער טעקסטיל-סחורות

(אג) ווי מיר דערוויסען זיך האָט די בעקאַנטע וואַרשאַווער פירמע „נעזעלשאַפט פאַר'ן האַנדעל מעבר לים“ נאָך לענגערע באַמיהונגען בעקומען בעשטעלונגען אויף וואָלענע סחורות פון אַביסיניען. דאָס אויספיהרען די בעשטעלונג האָט די וואַרשאַווער פירמע איבערגעגעבן צו אַ היגע פירמע פון דער גרויסער וואָל-אינדוסטריע.

אַזוי אַרום וועלען פּוילישע טעקסטיל סחורות צום ערשטען מאָל זיך בעוויזען אויפ'ן אַבעסיניישען מאַרק. דאָס דאַרף בעטראַכט ווערען פאַר אַ גרויסען ערפאָלג, ווייל דער אַביסינישער מאַרק געפינט זיך אונטער דעם שטאַרקען איינפלוס פון דער איטאַליענישער טעקסטיל-אינדוסטריע, וועלכע בעמיהט זיך מיט אַלע מעגליכקייטען אָפּצוהיטען דעם דאָזיגען מאַרק פאַר איהר עקספּאָרט.

טראַמוואַי, אויטאָ, און גענז...

צוזאַמענשטויס אויף 11 ליסטאָפּאַדאַ גאַס

(2) נעכטען אין דערפריה האָט זיך אויף ראָג 11 ליסטאָפּאַד און זאַכאָדניע א לאַסט-אויטאָ צוזאַמענגעשטויסען מיט'ן טראַמוואַי נומער 3.

סיי דער טראַמוואַי סיי דער אויטאָ זענען שטאַרק בעשעדיגט געוואָרען.

קיין מענשען האָט צום גליק נישט געשאַדט.

בלויז די טראַמוואַי-בעוועגונג האָט זיך אויף דעם אָפּשניט געמוזט אָפּשטעלען אויף אַ האַלבע שעה צייט.

אויך איז געווען אַ שטיקעל אַרבייט צו כאַפּען די סונאַנדערגעלאָפענע גענז, מיט וועלכע דער אויטאָ איז געווען געלאַדענט.

וואָהלבעלייבטע מענשען

קענען דורך געהעריגענהאַלטען נעברויך פון נאַטירליכען ביטער-וואַסער

Franciszka Józefa

פון אויסגעביגען שטוהלגאַנג אָהן אָנשטרענגונג ערצילען. פרעגט דאָקטוירים, צו בעקומען אין אַלע אַפּטייקען און אַפּטייק-סקלאַדען.

דער אַריער-פּאַראַגראַף 227

ר. איזראעל

שפּאַנענדער ראָמאַן פון דער איצטיגער ווילדער צייט

די ערשטע זאַך, וואָס קאָן האָט געטאָן איז געווען צו וויסען צוגעבען פריציס פריינד אין אויסלאַנד וועגען דעם, אַז פריצי לעבט נישט מעהר און אַז זיין לעצטע בקשה איז געווען, אַז די דאָקומענטען וועלכע ער האָט איבערגעשיקט קיין אויסלאַנד, וועגען דעם וואָס טוט זיך אָפּ אין דעם גהינום וואָס הייסט דייטשלאַנד, זאָלען איצט פערעפענטליכט ווערען.

קאָן אַליין האָט זיך אָפּגעגעבן אַ שבועה, אַז ער זאָל נישט קוקען אויף קיין שום געפאַהר און קיין שום שוועריגקייטען און זאָל ביז'ן זייבע לעצטע כוחות קעמפען געגען דעם אַריער-פּאַראַגראַף.

ביי היינריך זאַקס האָט זיך די וואונד אין פיס זעהר שנעל פערהיילט, די שטורמיסטען האָבן איהם דאַן גענומען אויף די אַזוינע-רופענע און בעריהמטע געהיימע אויספאָרשונגען, דאָס זענען געווען אינקוויזיציעס, די דאָפּעלסטע טאָרטוריען האָט מען איבער היינריכן אַדורכגעפיהרט. מען האָט איהם געפייניגט אַזוי אַז די ענוים וועלכע ער איז אויסגעשטאַנען בעת מ'האָט איהם אַרעסטירט אין זיין אייגענער פאַבריק, און די גאַנצע צייט בעת ער איז געווען אין קאָנצענטראַציע-לאַגער זענען נישט קיין פערגלייך צו דעם וואָס די שטורמיסטען האָבן איצט מיט היינריכן געמאַכט. די אויספאָרשער איז געגאַנגען דערין צו דערגעהן וואו ס'געפינט זיך דער צענטער פון דער קאָנספּיראַטיווער אָרגאַניזאַציע, וועלכע האָט אויסגעפיהרט דעם אַטענטאַט אויף בעהמען, און וועלכע האָט חרוב געמאַכט דעם קאָנצענטראַציע-לאַגער. היינריך האָט אָבער געשוויגען אַזוי עקשנותדיג אַז דאָס האָט אַריינגעבראַכט אין אַ שרעקליכען כעס די נאַציס. וואָס מעהר היינריך האָט געשוויגען אַלץ מעהר האָבן איהם די נאַצי'ס געפייניגט. אַלץ עקשנותדיגער און פערביסענער האָט היינריך געשוויגען. קיין איין איינציג וואָרט איז פון זיין מויל נישט אַרויסגעגאַנגען, נישט קוקענדיג אויף אַלע פּראָוואָקאַציעס און שאַנטאַזשען, וואָס זענען אָנגעווענדעט געוואָרען דורך די פערשידענע מינים אויספאָרשער. פעפייניגען ביז טויט האָבן די שטורמיסטען היינריכן נישט געוואָלט. זיי האָבן געוואָלט אַז ס'זאָל קומען צו אַ פּראָצעס, וואו דער משפּט איז געווען אַ זיכער'ער... דעריבער האָבן זיי היינריכן געפייניגט אַזוי לאַנג ביז די בשמה האָט זיך קוים אין איהם געהאַלטען, דאַן האָבן זיי איהם אָפּגעמינטערט און ס'האָט זיך אַלץ ווידער אָנגעהויבן אויפסניי. ביז זיי האָבן זיך איבערצייגט אַז זיי וועלען מיט היינריך זאַקס מעהר גאָרנישט מאַכען און ס'איז פערענדיגט געוואָרען די „אויספאָרשונג“, ס'איז בעשטימט געוואָרען דער טערמין פון היינריך זאַקסעס פּראָצעס. דער פּראָצעס איז געווען אַ גאַנץ קורצער, היינריך איז פערמשפּט געוואָרען צום טויט דורך אָפּהאַקען דעם קאָפּ. היינריך האָט דעם אורטייל אויפגענומען גאַנץ רוהיג, ער האָט נישט אַפּעלירט, נישט געבעטען קיין בעגנאַדיגונג, נישט געזעגענט קיין פערטיידיגער, און אויך אויפן פּראָצעס זיך נישט אָנגערופען מיט קיין איין וואָרט. צוליב דעם וואָס היינריך האָט נישט אַפּעלירט איז גלייך בעשטימט געוואָרען דער טערמין פון דער עקזעקוציע. היינריכן האָט מען מעהר נישט געפייניגט. מען האָט איהם אינגאַנצען געלאָזען צורוה, ערשט עטליכע שעה פאַר דער עקזעקוציע איז צו היינריכן אַריינגעקומען איינער פון די טורמע-אויפזעהער און געזאָגט צו היינריכן:

— גרייט אייך צו דער עקזעקוציע, וועלכע וועט פאָרקומען היינט פאַרטאָגס. ס'וועט אָנוועזענד זיין דער שטאַטס-אַנוואַלט, און אַנדערע הויכע פערזאָנליכקייטען. באַלד וועט מען אייך אָפּגאָלען דעם קאָפּ.

היינריך האָט געקוקט אויף דעם טורמע-וועכטער אַזוי ווי נישט איהם מיינט מען. ס'איז איהם געווען אַלץ איינס, אויף אַזאַ סוף האָט ער זיך דאָך געריכט.

— פערשטעהט איהר וואָס איך רעד, האָט דער טורמע-וועכטער איבערגעפרעגט. איך בין גאָרנישט שולדיג, איך האָב געמוזט ערפילען מיין פליכט.

— איך האָב אייך פערשטאַנען און איך ווייס אַז איהר זענט דערין גאָרנישט שולדיג, איהר זענט אין דעם אַלעם פונקט אַזוי שולדיג ווי איך אַליין. דאָס איז געווען דאָס ערשטע מאָל, זייט ווען מ'האָט היינריכן געפינען אַ פערוואונדעטען אויפ'ן פעלד, אַז ער זאָל עפּעס רעדען.

— און איצט, האָט דער וועכטער געזאָגט, האָב איך נאָך עפּעס אייך צו זאָגען, אונזערע געזעצען זענען מענשליכע און ערלויבען דערויף אַז יעדער צום טויט-פערמשפּטער האָט דאָס רעכט פאַר דער עקזעקוציע צו פערלאַנגען פאַר זיך עפּעס וואָס מיר מוזען דערפילען, וואָס פערלאַנגט איהר? ווייל אפשר דאַרפען מיר דאָס צוגרייטען, עס קען ווערען צו שפּעט.

היינריך איז אויפגעשפּרונגען פון דער פּריטשע אויף וועלכער ער איז די גאַנצע צייט געלעגען.

— אַזעלכע מענשליכע געזעצע האָט איהר? דאָס איז זעהר גוט, איך פערלאַנג טאַקע פון אייך עפּעס.

— וואָס אַזעלכעס?

— ערשטענס, ווייל איך אַ דערלויבעניש צו שרייבען אַ בריף צו מיין מוטער קיין פּוילען און צווייטענס....

— וואָס צווייטענס?

— צווייטענס וויל איך, אַז איהר זאָלט איבערגעבן דער טאָכטער פון פלאַץ-קאָמענדאַנט האַמערשטיין אַז איך וויל זיך מיט איהר זעהען פאַרן טויט.

— דער קאָמענדאַנט לייטענאַנט פאָן האַמערשטיין לעבט נישט מעהר, ער איז דערהרגעט געוואָרען בעת דעם אויפרייס אין קאָנצענטראַציע-לאַגער.

היינריך האָט אויך די דאָזיגע ידיעה אויפגענומען רוהיג און איבערגעחזרט:

— איך וויל זיך זעהען מיט זיין טאָכטער העלען, באַטירליך אויב זי וועט מסכים זיין דערצו.

— גוט, איך וועל אייערע ביידע בקשות איבערגעבען דער מאַכט. די מאַכט האָט מסכים געווען אויף ביידע בקשות פון פערמשפּטען.

צו זיין מוטער האָט היינריך אָנגעשריבען נאָר עטליכע ווערטער.

„טייערע מאַמע, ווען דו וועסט בעקומען דעם בריף, וועל איך מעהר נישט לעבען. מ'האָט מיך פערמשפּט צום טויט, און די עקזעקוציע איז אויסגעפיהרט געוואָרען“.

פאַרטאָגס ווען די זון האָט זיך קוים בעוויזען אין דעם קליינעם פערקראַטעוועטען טורמע-פענסטערל איז מען געקומען אָנזאָגען היינריכן אַז העלען האַמערשטיין איז געקומען זיך זעהען מיט איהם. זי איז אַריינגעקומען אין דער טורמע-קאַמער, זי האָט זיך אַוועקגעשטעלט אין אַ ווינקעל און פון איהרע אויגען האָבן געפּלאַסען הייסע טרעהרען, היינריך איז צוגעגאַנגען צו איהר און האָט געזאָגט:

— ענטשולדיג, העלען, וואָס איך האָב דיר נישט איינגעשפּאָרט דאָס ביסעלע אונאַנגענעהמליכקייט וואָס דו האָסט איצט. אין אַ שעה אַרום וועל איך שוין נישט לעבען. איך האָב זיך נאָר געוואָלט שטעלען איין פראַגע:

העלען האָט געוואָלט עפּעס ענטפערען, אָבער היינריך האָט נישט דערלאָזען.

— ניין, זאָלסט מיר ענטפערען צי ביזטו אַוועק פון מיר ווייל דו האָסט מיך נישט געליבט, אָדער דערפאַר ווייל איך בין נישט קיין מאַנס-פערשוין... העלען איז געפאַלען אין אַ פערחלשטע און מ'האָט זי געמוזט אַרויסטראָגען פון דער טורמע-קאַמער....

— — — — — — — — —

מאָטעל דער האַלץ-סוחר איז שוין געשטאַנען מיטן סידור אין דער האַנד, כדי צו געהען מקבל שבת זיין, בעבען איהם איז געשטאַנען דאָס קליינע הודל'ל, שרה'ס יונגעל. זיין ווייב, שרה די אלמנה איז געשטאַנען פערדעקט דאָס פנים מיט די הענד און שטאַרק געוויינט פאַר די ברענענדיגע שבת-ליכט, זי האָט אויפגעהערט צו וויינען און געזאָגט צו הוד'ל:

— הוד'ל, געה אין שוהל אַריין, און זאָג קדיש נאָך דיין ברודער הענעך. ער האָט נישט אַפילו בעגראָבען קיבעם, ווער ס'זאָל נאָך איהם קדיש זאָגען.

(סוף).

זעלבסטבעשטייערונג פון אינדו־סטריע־און האנדעל לטובת די געליטענע פון דער פערפלייצונג

(2) ווי מיר דערוויסען זיך, האט די לאָד־זער אינדוסטריע און האנדעלס־קאמער, ווי אויך די האנדווערקער־קאמער, אין הסכם מיט די לאָדזשער ווירטשאפטליכע ארגאניזאציעס, אנגענומען א בעשלוס צו ווענדען זיך מיט א היימען אפעל צו אלע דורך זייער רעפרעזענטירטע אונטערנעה־מונגען וועגען בעשטייערען זיך זעלבסט לטובת די פערפלייצונגס־קרבנות.

די מינימאלע בעשטייערונגס־נאָרמע בע־טרעפט 15 פראצענט פון דעם פאטענטען־פרייז, אזוי אז פאר אינדוסטריע־און האנדווערק־אונטער־נעהמונגען פון דער ערשטער קאטעגאָריע מאכט עס אויס — 900 זלאָטעס, פאר צווייטע קאטע־גאָריע — 600 זלאָטעס, דריטע — 300, פערטע — 90 זלאָטעס, פינפטע — 30, זעקסטע — 8, זיבענ־טע — 9, און אכטע 2 זל. מיט 25 גראָשען.

פאר האנדעלס־אונטערנעהמונגען: קאטע־גאָריע איינס — 300 זלאָטעס, צוויי — 60, דריי — 12, פיער — 4 זל. מיט 50 גראָשען, פינף — 7 זלאָטעס מיט 50 גראָשען, פינף ב׳ — 2 זל. 25 גראָשען.

פאר אינדוסטריע־בעשעפטיגונג: ערשטע קאטעגאָריע — 60 זל. 45 זל. און 37,50; צוויי־טע — פאר מעקלערס — 60 זלאָטעס, — פאר פערמיטלער — 22.50 זלאָטעס; דריטע — 7,50 און פערטע — 15 זלאָטעס.

צוליב וואס פארסירעז דאס הערץ

חעלכעס איז שוין אזוי אויך אפגעמאטערט? צו האט אויפרעגען מיט קאווע און טעה! בעסער ריכטיג העלפען די פעפיגקיים פון די אינערליכע ארגאנען. פרינקענדיג מיט חויטאטין געמישטע קרייטעכצער

Oskara Wojnowskiego HERBACIANKA

פרייז 2.50 זל. צו פאָדערן אין אפטייקען און סקלאדי־אפטעקשנעס. פרייז 2.50 זל.

Al. Jerozolimska 75, tel. 857-25 הויפט־לאגער ווארשא

דער נייער פאהרפלאן

פון היינט בייגאכט אן אין גילטיג דער נייער פאהר־פלאן אויף די באהנען.

אין דעם נייעם פאהרפלאן זענען נישטא קיין שום ענדערונגען.

היינט מאדע־רעוויע אין פילהארמאניע

היינט זונטאג, 12 א זייגער מיטאג קומט פאר אין פילהארמאניע — זאל די ערשטע הערבסט — ווינטער מאדע־רעוויע.

אויף דער דאזיגער מאדע־רעוויע וועלען גע־וויזען ווערען די שענסטע און ביימאראנסטע מא־דעלען פון די גרעסטע וואַרען־הייזער ווי צ.ב.: מאזיין־גאסין־קאטליי און דער פוטער־קעניג אפעל־בוים פון ווארשא און ווי אויך פון א גאנצע רייה לאדזער רעפרעזענטאציאנס־פירמען.

היינט געזעגענט זיך מיכאל מיכאלעסקא מיט לאדז

מיכאל מיכאלעסקא וועלכער האט גאסטרא־לירט אין לאדזער „ראזמאיטאשטשי" טעאטער דריי חדשים געזעגענט זיך היינט מיט לאדז.

מיכאלעסקא פאהרט אפ קיין קאוונא און ריגא אויף גאסטשפילען און פון דארט קיין אמעריקע.

מיכאלעסקא האט במשך פון זיינע גאסט־שפילען אויפגעוועקט די סימפאטיע פון זיינע אלטע פערעהרער, וועלכע געדענקען איהם פון פאר 15 יאהר. פאר זיין פערלאזען פוילען און וויל ער אויך זיך ערהוירבען א גרויסע צאהל פערעהרער פון דער איצטיגער, יונגער גענעראציע.

היינט קומט פאר אין „ראזמאיטאשטשי" טעאַ־טער מיכאלעסקאס געזעגענונגס — און עהרען־אָוענד אויף וועלכען עס ווערט געשפילט די רעקארד־מוזיקא־לישע קאָמעדיע „זיין לעצטער טאַנץ", און ספעציעל פאר דעם אָוענד די פרעמיערע פון „דער פרינץ פון ליבע". נאך דער פארשטעלונג וועט מיכאלעס־קא מהנה זיין דעם עולם מיט א בוקעט פון זיינע שלאגערס.

אלעקסאנדער גראנאך שפילט אויף דער לאדזער פראווינץ

דער בעריהמטער ארטיסט אלעקסאנדער גרא־נאך גאסטראלירט איצט מיט זיין ערשטקלאסיגען אנסאמבל, אין קאנגרעס־פוילען.

די נאָהענטסטע טעג וועט ער שפילען אין די שטעט פון לאדזער וואיעוואדשאפט. דער מארשרוט איז פאלגענדער:

זונטאג דעם 14־טען ד.ח. און מאנטאג דעם 15 ד.ח. אין פיעטרקאו. דינסטאג דעם 16 אין בזשעזשין, מיטוואך דעם 17־טען אין פאביאניץ. דאנערשטאג דעם 18־טען אין זדונסקא־וואָלא, און פון פרייטאג דעם 19 אין קאליש

פון פוילישע טעאטער

אין שטאטישען פוילישען טעאטער ווערט היינט 4 בייטאג געשפילט „ביי דער מעטע" און אין אָוענד — „בעזיגט דעם קריזיס".

KUP LOS U WOLANOWA!

היינט קאנצערט פון דאנ׳ס כאר

נאכן גרויסען ערפאלג וועלכען עס האבען גע־האט אין די גרויסע מוזיקאלישע צענטרען פון איי־ראפע קומען צו אונז אין שטאט דער בעריהמטער דאנ׳ס כאר (כאר דאנא) און וועלען ארויסטרעטען איין איינציג מאל היינט זונטאג 6 אָוענד אין פיל־הארמאניע־זאל.

א חוץ דעם דאנ׳ס כאר טרעטען אויך ארויס די בעריהמטע ווארשאווער סטאר־א־טיסטען: די באלעט־טענצערין מאריא גאביס, דער זינגער מיעטשיסלאוו פאג און דער הומאריסט אראם ווי־סאצקי.

לעצטע 3 מאל „אויף טיש און אויף בענק" ביי „די יודישע באנדע"

דער פראגראם „אויף טיש און אויף בענק", וואס ווערט געשפילט אין פילהארמאניע ביי די „יודישע באנדע" גייט מיט גרויס ערפאלג, כדי צו דערמעגליכען די אלע וואס האבען נאך דאס פראגראם נישט געזעהען, ווערט געשפילט די לעצ־טע דריי מאל מיט ספעציעלע רעקלאמע־אטראקציעס ביי פאפולערע פרייזען.

מעלדונג

געז. „קולטור־ליגע" געזעלשאפטליך וויסענ־שאפטליכער קורס

מיטוואך, ד. 31 ד.ח. הויבט זיך אן א 3 חדשים׳דיגער קורס פון געז. פאליטישע וויסענ־שאפטען: 1) פאליטישע עקאנאמיע, 2) סאציא־לאגיע, 3) יסודות פון מארקסיזם, 4 געשיכטע־סקי־צען, 5) ווירטשאפט־געשיכטע, 6) געשיכטע פון דער אינטערנאציאנאלער ארב. בעוועגונג, 7) גע־שיכטע פון דער פוילישער ארב. בעוו., 8) געשיכטע פון דער רוסישער ארב. בעוו. 9) געשיכטע פון דער יוד. ארב. בעוו. 10) געשיכטע פון פראלע־טארישער קולטור, 11) די גאגענווארטיגע יודישע ליטעראטור, 12) די פוילישע ליטעראטור אין דער נאך אומאפהענגיקייטס־צייט, 13) אנאטאמיע פון מענש, 14) געזעלש. היגיענע, 15) סעקסועלע היגיענע.

דער קורס איז א געשלאסענער און א בע־גרעניצטער.

הנחה־בילעטען. ס׳ווערען אויסגע־געבען בעדייטענדע הנחות אין די קינאס. איינשריי־בונגען, פערקויף פון הנחה בילעטען און אינפאר־מאציעס, אין סעקרעטאריאט, זאכאדניע 68, טעל. 191,15. פון 10 פריה ביז 2 נאכמ. און פון 9—10 אָווענד.

שבת דעם 13. אקט. 11.30 פרי קומט פאר אין „פילהארמאניע"

א פארלעזונג פון בעקאנטען רעזשיסער פון דער ווילנער טרופע

יעקב ראטבוים

א. ד. ט.

די טעאטער־קונסט אין סאוו.־רוסלאנד

(איינדרוקען פון א רייזע אין 1934)

פארפערקויף פון בילעטען צו הנחה־פרייזען אין אייזענשלאס־ביבליאטעק, זאכאדניא 52 (פיעטריקאווער 17) און אין טאג פון דער פארלעזונג ביי דער קאסע.

„PRACA"

פרויען־פאך־קורסען ביים פעראיין צו פערשפרייטען פאך־קענטניש צווישען יודישע פרויען

וואָלטשאנסקא 21, טעל. 167-15

נעהמט אן איינשרייבונגען אויף פאלגענדע אפ־טיילונגען: 1) קונסט־שטיקעריי, 2) דאמען־שניי־דעריי צושניידען, 3) גארסעטען־פאך, 4) הוטען־פוצעריי, 5) וועש־פאך — צושניידען, 6) אנדו־לאציע, 7) מאניקור.

דער סעקרעטאריאט איז טעטיג פון 9—1 און 3—

Dr. med.

Z. DATYNER

אוראלאג

ספעצ. פאר נירען, בלאז און אורין־קראנקהייטען

ZACHODNIA 59a, tel. 148-95

נעהמט אן פון 2—3 און פון 6—8 אוו.

Dr. L. FALK

ספעצ. ארצט פאר הויט־ און ווענערישע קראנקהייטען

Nawrot 7, tel. 128-07.

עמפפאנגט פון 10—12 און פון 5—7 נ״מ

Dr. med.

G. Fridstein

אינערליכע קראנקהייטען

האט זיך איבערגעצויגען אויף

ציגעל־גאס 11, טעל. 117-95

נעהמט אן פון 6—7½ אווענד.

Lek. dentysta

St. Gelberg

זאוואדזקא 14, טעל. 108-33

צוריקגעקעהרט

נעהמט אן פון 10—2 און פון 4—7 אוו.

Dr. med. Niewiażski

ספעציאליסט פאר סיפיליס, טריפער און הויט־קראנקהייטען. בעהאנדלונג פון מענער־שוואכע

אנדזשעיא 5, טעל. 159-40

צוריקגעקעהרט

נעהמט אן פון 8—11 און פון 5—9 אוו. זונטאג און יום־טוב פון 9—1 פארמיטאג. בעזונדערער ווארטע־זאל פאר פרויען.

Dr. med.

M. DAWIDOWICZ

POWRÓCIŁ

Chor. wewnętrzne

Elektrokardjografja (zdjęcia prądów czynnościowych serca)

Narutowicza 42

tel. 184-91 godz. 5—7

Dr. HELLER

ספעצ. פאר הויט און ווענערישע קראנקהייטען און מענער־שוואכע

טראגוטא 8, טעל. 179-89

נעמט אן פון 8—11 און פון 4—8 אוונט, זונטאג פון 11—2 מיטאג.

פאר פרויען א ספעציעלער ווארטע־זאל. אונבעמיטעלטע — לעטשניצע־פרייזן

Dr.

S. Kantor

ספעציאליסט פאר הויט און ווענע־רישע קראנקהייטען (סיפיליס און טריפער), היילט מענער־שוואכע וואלינט יעצט

Piotrkowska 90, tel. 129-45

נעמט אן פון 8—2 נאכמ. און פון 4—9 אוו., זונטאג און יום־טוב פון 8—2 נאכמ. פאר אונבעמיטעלטע — לעטשניצע־פרייזען.

ס׳איז געפינען געווארען א טראמוויי־ביכל

אויפן נאמען פינקוס אראנאוויטש

אפצונעמען געגען אנאנס־קאסטען אין אדמיניסטראציע.

אוראלאגישער „UNITAS" זאקלאד

פאר ליגענדע קראנקע וואס זענען ליידענד אויף נירען, בלאז און אורין

Dr. med. Szymon LEWINSON

ווארשא, שענקא 5, טעל. 5-89-19

בשותפות׳דיגע און איינצעלנע צימערן.

דאס אנאליטיש־באקטעריאלאגישע לאבאראטאריום פון מעדיצין. אנאליזען

„היגיענא"

גדאנסקא 31a, טעל. 192 64

נעמט אן אלערארט אנאליזען צו לעטשניצע פרייז. אויפ׳ן ארט א פיזיקאליש־טעראפישער קאבינעט.

אלע ארט גארדינען

ווי אויך פערשידענע קאפעז און טיש־דעקעז, בעקומט מען אמביליגסטען און צו קאנקורענץ־פרייזען, נאר אין דער לאנגיעהריגער פירמע

L. Elbaum

26 NOWOMIEJSKA 26

פראנט 1־טער שטאק.

קומט אין איבערצייגט אייך!

Dr. med.

S. Małowist

ספעציאליסט פאר האלז, נאז און אוירען־קראנקהייטען

צוריקגעקעהרט

Zachodnia 70, tel. 115-93.

נעהמט אן פון 12—2 און פון 3—4 נ״מ

ברוך־קראנקע!!!

ערשטע און איינציגע ארטאפעדישע הייל־אנשטאלט אין לאדז, פון דעם איז גאנץ פוילן בעריהמטען ספעציאליסט ארטאפעד דיר. י. ראפאפארט.

וועלכער עקזיסטירט 30 יאהר און איז געווארען אנערקענט פון פיל בעוואוסטע פראפעסארען.

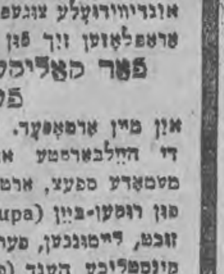

Dyr. J.Rapaport

ברוך־ליידענדע! ספעציעלע ארטאפעדי שע גום הייל־באנדאזשען פון מיין ארטאפעד. הייל־אנשטאלט בעזייטיגען אהן שום אפעראציע, ראדיקאל שנעל און זיכער פון דעם גרעסטען ערפאלג, די שווערסטע, געפעהרליכסטע און פערעלטערסטע לידענדע ברוכען ביי מענער, פרויען און קינדער. — ספעציעלע ארטאפעד. הייל־באנדאזשען פאר צו־ריקגעקומענע ברוכען נאך אפעראציעס, ווי אויך ספעציעלע אונדיווידועלע צוגעפאסטע ארטאפעד. בויך־באנדאזשען קענען ערלאזען זיך פון מאגען און קישקעס.

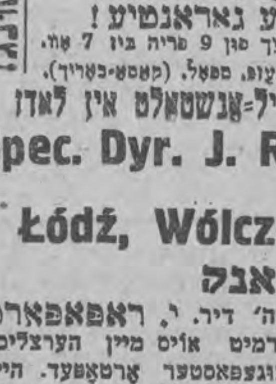

פאר קאליקעס, הויקערס און אלערארט פעהלער פון גוף!

אין מיין ארטאפעד. הייל־אנשטאלט ווערען אויסגעפערטיגט די הייל־בארסטע און פון פיל פראפעסארען אנערקענטע מאדערנע ספעצ. ארטאפעד. הייל־גארסעטען פאר פערקריטמונג פון רוקען־ביין (Skrzywienie Kręgosłupa), ביין־שחיגדיזונג, דימונגען, פערקרימטע פיס ביי קינדער און ערוואקסענע קינסטליכע הענד (פראטעזען) און פיס, ווי אויך די פראק־טישסטע ארטאפעדישע אפאראטען פאר שמערצליכע פלאט־פיס לויט גיפס־מאדעל.

אכטונג!

אלע קראנקע אין מיין ארטאפעד. הייל־אנשטאלט, ווערען באר פון מיר פערזענליך בעהאנדעלט.

30 יעהריגע פראקטיק. פולע גאראנטיע!

ערמעסיגטע פרייזען! עמפפאנגט טעגליך פון 9 פריה ביז 7 אוו.

עס ווערען אויך אנגענומען מיטגלידער פון אובעזפ. ספאל. (קאסע־כאריך).

ערשטע און איינציגע ארטאפעדישע הייל־אנשטאלט אין לאדז

Spec. Dyr. J. RAPAPORT, Ortoped.

פון לעמבערג

Łódź, Wólczańska 10, front, parter, tel. 221-77.

הערצליכען דאנק

דעם בעריהמטען ספעציאליסט־ארטאפעד ה׳ דיר. י. ראפאפארט, אין לאדז, וואָלטשאנסקא 10, דריק איך היערמיט אויס מיין הערצליכען דאנק און ערקלער עפענטליך, דאס זיין מיר צוגעפאסטער ארטאפעד. הייל־באנדאזש האט מיר ווירקליך אהן אפעראציע מיין פערעלטערטען זעהר ליי־דענדען ברוך וואונדערבאר געהאלפען איבער אלע מיינע ערווארטונגען. איך בלייב איהם דערפאר אייביג דאנקבאר, און עמפפעהל היערמיט אלע ברוך־ליידענדע.

א. זאיאנץ, לאדז, נאוואמיעסקא 4. 1934 ווארשעוען

קלאנג-קינא CAPITOL
זאוואדזקא 16

היינט און פאלג. טעג! פרעזענטירען מיר דעם שלאגער-פילם, וואס האט איבעראשט די גאנצע וועלט א.ג.

„טארזשאנס ליבע"

דראמע פול מיט פאטירונגען און פרימיטיווע ליבע. ●● אין די הויפטראלען:
JOHNY WEISSMULLER
N. Hamilton i M. O'Sullivan

אויסערן פראגראם: קלאנג-צוגאבע פון P. A. T. ווי אויך אקטואליטעטען פון FOX

פרייזען פון די פלעצער אויפן 1-טען סעאנס און אויף די פריהמארגען-פארשטעלונגען פון 54 גראשען.
אנהייב פון די סעאנסען 4.30 נאכמ.

... און דאך
די סאמע בעסטע קוואליטעט סחורות
אמביליגסטען קויפסטו נור
אין דער פירמע
KONSUM
PRZY „WIDZEWSKIEJ MANUFAKTURZE" S.A.
ROKICIŃSKA 54 Dojazd tramwajami 10 i 16

וועלכע שיינע פרוי פון 21—28 יאהר אלט, וואלט געוואלט ווערען די לעבענסבעגלייטערין פון א שיינעם יוד. מאן פון 30 יאהר אלט וועלכער איז געווען 20 יאר אין בערלין און זיינט 6 מאנאטן ארבייט ער אין לאנד אויף א גוטן פאסטען. פאטאגראפיעס אפערטען מיט פערטעגען אנגאבע ווערט געבעטען צו שיקען צו P E L Z Kraków, Przemyska 6/11. דיסקרעציע געבעטען און פערלאנגט.

WHOLE-WORTH
Piotrkowska 98

עמפפעהלט זיינע אפטיילונגען:

קאנפעקציע — דאמען, מענער און קינדער
וואל-זייד — די סאמע בעסטע קוואליטעטען
פוטערווארעז
זאקען שקארפעטעז
וועש — דאמען און מענער קראוואטעז
שרייב-מאטעריאלן — ביוראווע און שול-טעטשקעס
קאסמעטיק-זייף פערפומעריע
שאקאלאד צוקערווארג קאנסערוועז-קעז
קוך-געשיר און אלע ארטיקלען פון הויזליכען געברויך
בערשטער-אויסארבייטונגען שפיגלען, זשארובקעס א. ז. וו.

די פרייזען, וועלכע זענען נאך ביז יעצט אין לאדז בישט נאטירט געווארעז!!
טרעט אפ און דו וועסט זיך איבערצייגעז!!

וויכטיג פאר דאמען
נאר 2 זל. ווערען פאר איבערגעמאכט די עלטעסטע
היטעז
אויף גאנץ ניי און אויף נייע היטען צו 3.50 גדענקט די אדרעס
Modystka „TOLA"
23 Zawadzka 23

קליינע אנאנסען
1 זלאטי אנ'אנאנס ביז 15 ווערטער 1 זלאטי

אכטונג, דאמען! אין מיין קליידער-אטעליער בעקומט מען באלאוועס און חופה-קליידער צו קאנקורענץ-פרייזען.
M. Józefowiczowa, Brzezińska 11, front, I piętro.

לעכער און געוואלדריסען אין דאמען- און אין הערן-גארדעראבען ווערען קינסטליך פערשטאפט, נישט צו דערקענען, אויסגעפיהרט פון בערלינער פאכלייט, צו זעהר ביליגע פרייזען. נאד-לודקא 12, אין נייעם הויז, אין דער קונסט-שטאפערי

MOTORY
elektr.
OKAZYJNE używane i nowe po cenach najniższych. Przełączniki gwiazda-trójkąt i *rozruszniki własnego wyrobu.*
WARSZTATY REPERACYJNE,
przewijanie maszyn. Instalacje elektr
Reklamy neonowe.
Inż. J. Reicher i S-ka, Łódź
Południowa 28, tel. 21-000

א קינדער-וואגעלע אין גוטען צושטאנד צו פערקויפען. 11 ליסטאפאד 16 אין דער דרוקערי שענקער. 206

ראקאלעז

אנ'ארט צו שלאפען פאר צוויי אינטעליגענטע יונגע מענשען אין א גרויס צימער מיט טעלעפאן. גלובנא 31, וו. 51

א פאבריקס-לאקאל אויף זייף און א וואוינונג ווערט געזוכט. די אדרעס איבערצוגעבען אין אדמיניסטראציע.

3 צימער און קיך, דינסט-צימער, באדע-צימער און קארידאר, 2 איינגענג, זוניג צו פערמיטען, זאוואדזקא 9.

איך זוך אלס סובלאקאטאר 1 אדער 2 צימער מיט א בעזונדערן איינגאנג אין צענטרום. אפערטען אין אדמיניסטראציע אונטער „באלד". 4211

וואוינונגס און האנדעלס-לאקאלען קעלערס און געוועלבער פון באלד צו פערמיטען, צו ערפאהרען ביים אדוו. קנעפעל אל. קאשטשושקי 22.

וואוינונגען 4-צימערדיגע זוניג מיט אלע בעקוועמליכקייטען ערשטער שטאק צו פערמיטען פאלודניאווא 28.

א גרייטע פרנסה איבערצוגעבען 2 האנד מאנגעל אין א גוטען פונקט צוליב אפרייזען. 11 ליסטאפאד 41, ביים מאנגלארזש.

פריוע פאסטענס

ס'ווערט געזוכט א פריילין, וועלכע איז בעקאנט אין נאביאל-בראנזשע, צו ערפאהרען זאוואדזקא 20 ביי רייכענבערג. 4222

קוואליפיצירטע שניידער פאר קאמבינעזען זאפארט געזוכט. לאגעוויניצקא 7 וו. 9. 4204

נויטיג קוואליפיצירטע האנד-נייהערינס צו סוויטערס, צו ערפאהרען קא מיעננא 14 וו. 17 פראנט 2-טער שטאק

א קוואליפיצירטער מאשינער, א האנד-נייהערין און א לערן מעדעל קענען זיך מעלדען קאמיעננא 18 3-טער שטאק וו. 54.

פערשידענעס

אינפארמאציעס וועגען רייזעס קיין פאלעסטינע אינדיווידועלע פאר הנהה-קוציעס, פאמיליעס פאר איין קויציע ערטיילט: Wydział Turystyczny Zawadzka 6 front 1 piętro.

די בעסטע און געשמאקהאפטיגע מיטאגען צו גאנץ ביליגע פרייזען קענט איהר נאר בעקומען אין דעם בעוואוסטען היגיענישען רעסטאראן ביי הערמאן לעווינסקי, פילסודסקיעגא 39 טעל. 169,94.

Primeros

צו פערקויפען שטריק-מאשינען 8 x 70 — 9 x 80 — 10 x 90, אבערלאק 3-פעדעמדיגע פירמע זינגער. קרייץ-ווייקעלמאשין, שטערנמאשין, ברעטעלמאשין, גלאנצטרייב-מאשין, קלעמבקאווע מאשין. גליקליך און לובלינסקי, זאוואדזקא 5.

שרייבען שעהן און שנעל לערענט אויס דער בעוואוסטער קאליגראף ל. בערמאן אין 15 לעקציעס. אויך ווערט אויסגעלערענט א גוטען יודישען בריף אין פערלויף פון צוואנציג טעג אפילו דעם, וואס קען גארנישט שרייבען. די עלטער שפילט נישט קיין ראלע. זאוואדזקא 19 פראנט 1-טער שטאק. 4212

צו פערקויפען 2 שטריק מאשינען שטאהלס 9-ער א 70 און 80-ער, קילינסקיעגא 50 וו. 40 און קילינסקיעגא 28 וו. 1.

ישיבת „תורת משה"
ע"ש רבנו ה"ק אדמו"ר זצ"ל מוואלבראזש יע"א
פאר קינדער, וואס לערנען אין פאוושעכנע שולען מעלדעט, אז ס'ווערען אנגענומען קינדער פון יעדער עלטער צו לערנען אלע למודי-קודש
עברי, חומש, ר"שי, תנ"ך,
משניות, גמרא
תוספות, העברעאיש און יודיש.
נייע תלמידים ווערען איינגעשריבען טעגליך פון 8 פריה ביז 8 אוו.
בעמ.: קלענערע קינדער ווערען אהיימגעפיהרט.
פעפער גאס 21, פראנט 1. שטאק.

Dr. med.
Haltrecht
ספעציאל-ארצט פאר הויט-און געשלעכטס-קראנקהייטען
פיעטריקאווער 10, טעל. 245-21
נעמט אן פון 8—11 פריה און פון 1^{30}—2^{30} מיטאג און פון 7—9 אוונר.
זונטאג פון 10—1 בטאג.
אלע ארט אנאליזען.
פאר אונבעמיטעלטע לעטשניצע-פרייזן!
פאר פרויען א ספעציעלער ווארטע-זאל.

Dr. med.
Alfred Lewi
choroby wewnętrzne
przeprowadził się
na **ul. Piłsudskiego 51**
tel. 241-98

לעטשניצע
פאר ווענעריש קראנקע
פון דאקטוירים ספעציאליסטען
לאדז, זאוואדזקא 1
טעל. 122-73
טעגליך פון 8 פריה ביז 9 אוונט.
וועענעריש-קראנקע, מענערשוואכע
און הויט-קראנקהייטען
אנאליזען פון בלוט און אורין
די פערהיטונגס-סטאציע
איז טעטיג א גאנצען מעת לעת
פאר פרויען א ספעציעלער ווארטע-זאל
א בעראטונג 3 זל.

געדענק, אז דיהויפט-געווינסען
פאלען שטענדיג אין דער גליקליכער קאלעקטור פון
KAFTAL
לעצטענס זענען דארט געפאלען:

№ 61415	אויף	זל.	1.000.000
№ 5351	„	„	200.000
№ 112612	„	„	100.000
№ 107462	„	„	100.000
№ 85899	„	„	100.000
№ 26104	„	„	50.000
№ 41828	„	„	50.000
№ 109572	„	„	50.000
№ 152252	„	„	50.000

און א סך. א סך אנדערע געווינסען ווי: 20.000 זל., 15.000 זל., 10.000 זל., 5.000 זל. א. ז. וו. אויף מיליאנען זלאטעס.
קויפט אלזא א לאס צו דער 1-טער קלאס פון דער 31-טער לאטעריע אין דער מלוכה-קאלעקטור
W. Kaftal i S-ka
Łódź, Piotrkowska 54.
בריפליכע בעשטעלונגען ערלעדיגען מיר תיכף.
קאנטא אין P. K. O. 304-761.

DR.
M.Lerner
sp. chorób dzieci
Zachodnia 64, tel. 113-09.
powrócił
Przyjm. od 2½ do 5 pp.

Dr. med.
Szreiber
כירורג
צוריקגעקעהרט
9 Narutowicza 9
tel. 122-95.
נעמט אן פון 2 ביז 3 און פון 7 ביז 8^{30} אוונט.

אנאנסען-פרייז פאר א מילימעטער-שורה
פאר'ן טעקסט—18 גר. פרייטאג און ערב-יו"ט—24 גר. אין דער זייט שפאלטען
אין טעקסט—40 . . . . . . —60 . . . 4
זאג'ן טעקסט—12 . . . . . . —18 . . . .
אויפער דער שטאדט 50 פראצ. טייערער, אויסלאנד 100 פראצ. טייערער. מעלדונגען — 10 גר. א ווארט

נעקראלאגען—20 גר. א מ/מ (אין דער זייט שפאלטען) קליינע אנאנסען ביז 15 ווערטער 1 זל. יעדעס ווייטערדיגע ווארט — 10 גר.

אבאנעמענטס-פרייז: אין לאדז — 4 זלאטעס א חודש מיט צושטעלען א היים. אויף דער פראווינץ — 5 זל. א חודש; אין אויסלאנד 7 זל. אמעריקא—1 דאל.

מאנוסקריפטען, וועלכע ווערען נישט גענוצט, ווערען נישט צוריקגעשיקט. פאר'ן אינהאלט און טאן פון די אנאנסען איז דער פערלאג נישט פעראנטווארטליך. די אדמיניסטראציע איז אפען פון ... ביז ... אין פרייטאג ...

Za wydawnictwo „Najer Folksblat", spółdz. z odp. udz. Ch. J. Braustowski i D. Silberberg
Redaktor odpowiedzialny: Ch. Kaufman
Czcionkami i druk. rotac. „Najer Folksblat", Piotrkowska 21.